

NAŠ BAROMETER

Glasilno občinske konference SZDL Hrastnik
Leto 2 • številka 3 • oktober 1985

Dostaviti na naslov: čitalnica
sp 35
NAŠ barometer
1985
352(497 12 Hrastnik)
1001889 3
COBISS •

Ob letošnjem občinskem prazniku. Foto: M. Tanšek

Odmevi na praznik občine

V skladu s programom praznovanja občinskega praznika so nas obiskale delegacije iz pobratene občine Raška, prijateljske občine Montigny en Gohelle iz Francije, občine Hüchelhoven iz ZR Nemčije ter delegacija društva Slovenska beseda iz istega mesta. Zadeve, ki nas povezujejo in na katerih temelji naše sodelovanje in prijateljstvo, so opisane v 2. številki našega Barometra. Namen teh obiskov pa je bil v neposrednih stikih in

pogovorih pregledati dosežene rezultate sodelovanja in postaviti nove cilje.

Ugotovili smo številne nove vezi in enake poglede na vrsto vprašanj, ki zadevajo naloge posameznih občin, pa čeprav se te naloge opravljajo v različnih družbenoekonomskih pogojih. Predvsem pa smo bili enotni v prizadevanjih za poglobljanje mednarodnih stikov in medsebojno spoznavanje, kar je osnovni pogoj za miroljubno sožitje in razvoj vseh narodov v svetu. Da smo v tem uspeli,

potrjujejo zahvalna pisma posameznih delegacij, v katerih enotno ugotavljajo opazen napredek in razvoj naše občine ter nam želijo nove uspehe. Delegaciji iz Raške in Montigny en Gohelle se posebej zahvaljujeta za pozornost ob 20-letnici podpisa listine o prijateljstvu. Delegacija občinski svet in občani občine Montigny en Gohelle pa izražajo posebno zadovoljstvo za počastitev, izkazano s poimenovanjem ulice na Logu po njihovem mestu.

Posebno zanimiv je zaključek pisma delegacije občine Hüchelhoven, kjer živi in dela nad 200 Jugoslovanov – med njimi številni Hrastničani – zato ga navajamo v prevodu:

... »Med našim obiskom v Hrastniku smo ponovno doživeli, da lahko ljudje – čeprav živijo v različnih družbenih sistemih – navezujejo zelo dobre in koristne stike ter da so naši pogovori v Hrastniku pomenili določeno politiko dveh mest v dobrem smislu besede.

Zato vam še enkrat zagotavljamo, da bomo tudi v bodoče vaše slovenske otjake, ki živijo in delajo v Hüchelhovnu, še bolj kot doslej podpirali v njihovih naporih za ohranitev kulturne in nacionalne identitete.

Iz opravljenih pogovorov in pisnih zagotovil ter dobrih želja za naš napredek, predsedstvo skupščine ugotavlja, da so obiski delegacij dosegli svoj namen in da nudijo dobro osnovo za nadaljnje sodelovanje.

Predsedstvo
skupščine občine
Hrastnik

Preverjanje naše pripravljenosti in usposobljenosti

Vaja »Klor 85«

Med vajami, ki naj bi jih po republiškem programu obrambno samozaščitnih vaj izvedli letos, je tudi skupna taktična vaja Klor 85. Odločitev zanjo je bila sprejeta na podlagi presoje ogroženosti Slovenije zaradi možnih nesreč z navarnimi snovmi ter glede na naraščajoče število teh nesreč v naši državi in drugod po svetu.

Ogroženost naše republike, posebno pa nekaterih mest je zaradi nevarnih snovi precejšnja. V Sloveniji proizvajajo in uporabljajo v večjih količinah tudi kemikalije, ki lahko zaradi svoje strupenosti ali drugih lastnosti oziroma škodljivega delovanja na žive organizme in okolje, povzročijo ob ne-nadzorovanem uhajanju v okolje prav katastrofalne posledice za ljudi in življenjsko okolje. Med takšnimi snovmi je tudi klor.

V Sloveniji ga proizvaja TKI Hrastnik, uporabljajo pa ga proizvajalci celuloze in papirja, znatne količine pa tudi organizacije, ki skrbijo za javno higieno, preiskrbo s pitno vodo in podobno.

Glede na možne nesreče predstavlja precejšnje tveganje prevoz klora v cestnem in železniškem prometu. Vozila s tovari klora stalno potujejo preko pomembnih vodnih virov, zaščitnih območij in drugod. Zelo velika je tudi koncentracija železniških vozil, naloženih s klorom na nekaterih postajah, ki so običajno sredi naselij ali pa na njihovem obrobju (Ljubljana, Zagreb, Krško ...).

V skupni taktični vaji Klor 85, katere težišče bo v TKI Hrastnik in v bližnjih krajevnih skupnostih, bo preverjena organiziranost in pripravljenost OZD in drugih organizacij, krajevnih skupnosti, občinskih uprav in drugih organov ter nekaterih pokrajinskih in republiških organov za zaščito in reševanje prebivalstva, gmotnih in drugih dobrin pred posledicami uhajanja klora v okolje, predvsem za usposobljenost in seznanjenost delovnih ljudi in občanov z zaščitnimi ukrepi.

Tudi program usposabljanja delovnih ljudi in občanov za obdobje 1984/85 za naloge v splošnem ljudskem odporu in družbeni samozaščiti je zajemal temo RBK NEVARNOST IN ZAŠČITA PRED NJIMI. Poleg splošnih značilnosti o RBK orožju so posebej poudarili postopke in zaščito pred tovrstnim orožjem, zlasti pa zaščito pred nenadnim izbruhom klora. Vseh predavanj se je od 5583 vabljenih udeležilo dobrih 52 odstotkov. Udeležba je bila manjša kot je bilo pričakovati iz najrazličnejših vzrokov, predvsem pa po mnenju

Volilno-programske seje SZDL so tudi priprave na volitve in kongrese

Preveriti delo in učinkovitost organizacije

V oktobru bodo v vseh krajevnih konferencah SZDL letne volilno-programske seje, kot stalna oblika preverjanja učinkovitosti delovanja organizacije in vodstev naše najmnogičnejše organizacije in vseh njenih razvejanih in demokratičnih oblikah delovanja. Dosedanje pozitivne izkušnje pripravljanja in izvedbe letnih programskih sej bodo dobrodošle tudi letos. Oceniti moramo koliko in kako so organizacije in vodstva SZDL vključene v živo družbeno problematiko in kaj SZDL v posameznem okolju pomeni. Pri tem moramo izhajati iz ustavne in družbene vloge SZDL. Pri konkretnem vrednotenju doseženih rezultatov moramo izhajati iz sprejetih programskih usmeritev in na tej podlagi sprejetih akcijskih programov. Vsebinska pozornost v pripravah na

letne programske seje konferenc mora veljati vsem poglavitnim vprašanjem sedanjega in prihodnjega družbenoekonomskega razvoja.

S pripravami na letne programske seje konferenc, se SZDL neposredno vključuje tudi v priprave na kongrese družbenopolitičnih organizacij in skupščinske volitve v letu 1986. V tem smislu bi morali biti pozorni tudi do vseh tistih idejno-političnih in praktičnih vprašanj in problemov našega razvoja, ki so ga nakazali v osnutkih kongresnih dokumentov. Naj omenimo le vprašanja v zvezi z gospodarskim razvojem, delegatskim sistemom, uveljavljanjem demokratičnosti in razumevanjem demokratičnega centralizma, izražanjem in usklajevanjem pluralističnih samoupravnih inte-

resov, uveljavljanjem politike neuvrščenosti.

Kritično moramo oceniti prispevek Socialistične zveze pri naporih za zadovoljevanje neposrednih življenjskih interesov in potreb delovnih ljudi in občanov. Gre za zagotavljanje osnovnih delovnih in življenjskih pogojev v krajevnih skupnostih in občinah, za urejeno preskrbo in zagotavljanje osebnega in družbenega standarda prebivalstva. Sem sodi tudi stalna skrb za urejanje komunalne problematike, razvoj stanovanjskega gospodarstva, delovanje hišnih svetov, svetov potrošnikov, uvajanje samopriskupkov, varčevanje itn. Skratka tudi neposredna vprašanja potreb in interesov delovnih ljudi na področju socialne politike in družbenega standarda moramo obravnavati v kontekstu planskih in stabilizacij-

skih ciljev. Na vsa ta vprašanja in probleme mora biti Socialistična zveza izredno občutljiva, odzivna in iniciativna.

Letošnje volilno-programske seje konferenc sovpadajo z interesnimi pripravami na skupščinske oziroma delegatske volitve, zato bi morali v pripravah temeljito proučiti uresničevanje načel kadrovske politike ter kadrovske priprave na skupščinske volitve. Socialistična zveza je politično odgovorna za vsebinske, kadrovske in organizacijske priprave ter samo izvedbo volitev. Organizacije SZDL morajo oceniti ali načrtovane priprave na volitve potekajo po sprejetem programu in v skladu z načeli kadrovske politike. Odgovorno uresničevanje načel kadrovske politike je tesno povezano z bitko za planske cilje ter nadaljno samoupravno preo-

brazbo naših družbenoekonomskih odnosov. Evidentirati, kandidirati in izbirati moramo ljudi, ki so že s svojim dosedanjim delom ter politično in strokovno usposobljenostjo dokazali, da so se pripravili smeli in zavzeti boriti za realizacijo začrtane in sprejete usmeritve.

Letne programske seje konferenc SZDL so tudi dobra priložnost za analizo in oceno lastne organiziranosti. Pri tem nas zanima zlasti problematika povezanosti z oblikami in metodami dela SZDL kot množične frontne organizacije in organizacijska ustreznost in učinkovitost. Statut daje dovolj možnosti za pestrost oblik delovanja, dovolj je prostora, da v razvejanost vključujemo vedno širši krog delovnih ljudi in občanov.

Občinska konferenca SZDL
Hrastnik

Nadaljevanje na 2. strani

Nadaljevanje s 1. strani

nju večine v krajevnih skupnostih, zaradi vabljenja z vabili in ne več s pozivi.

Premalo pa so se pri izvedbi predavanj vključevale tudi družbenopolitične organizacije. Na podlagi udeležbe pa vseeno lahko sklepamo, da se je vsaj en član posameznega gospodinjstva udeležil predavanj. To dokazuje, da je samozagotna zavest med občani v zadnjem času zrasla in da se ljudje zavedajo, da živimo v nevarnosti, manj pa se zavedajo, da lahko v primeru kakršnekoli nesreče največ storijo sami.

Namen usposabljanja pa je prav v tem, da ne čakamo na pozive in ekipe, ki bodo reševale naša življenja in gnotne dobrine, pač pa da po najboljših močeh ukrepamo sami. Seveda ne v škodo vsega kar želimo zavarovati, pač pa z znanjem in strokovnostjo, ki jo lahko

jemne zaščite delovnih ljudi in občanov;

- učinkovitosti mobilizacije sil in sredstev za zaščito in reševanje;
- učinkovitosti aktiviranja in izvajanja ukrepov CZ;
- opremljanja s sredstvi za zaščito in reševanje;
- realnosti in usklajenosti načrtov za zaščito in reševanje;
- učinkovitosti vodenja akcij za zaščito in reševanje;
- možnosti pomoči od drugod itd.

Glavni cilj vaje je torej ugotoviti dejansko pripravljenost CZ za zaščito in reševanje prebivalstva, gnotnih in drugih dobrin pred posledicami nekontroliranega uhajanja klora v okolje v TKI Hrastnik, odpraviti pomanjkljivosti in izboljšati priprave vseh, ki sodelujejo pri zaščiti in reševanju. Vaja naj bi prispevala tudi k izpopolnitvi in pripravi tovrstnih ukrepov v drugih okoljih, kjer prav tako obstaja

datnem usposabljanju delovnih ljudi in občanov za zaščito in reševanje. V ta namen je bila izdana tudi brošura KAKO SE ZAŠČITI MO PRED KLOROM, ki so jo prejela vsa gospodinjstva. V njej so na poljuden, vsakomur razumljiv način opisane lastnosti tega strupenega plina, zaščita pred njegovim delovanjem in kam bi se krajani na prizadetih območjih umaknili, če bi prišlo do večjega nekontroliranega izpusta.

Vaja bo v drugi polovici oktobra. Tekla bo po načrtih CZ in v dejanski meteorološki, v vrnostnih in drugih razmerah. Dosedanje priprave za izvedbo vaje, pripravljenost strokovnih, samoupravnih in družbenopolitičnih organov in organizacij v občini so ugodno ocenjene, vendar pa se moramo zavedati, da bomo le z vključevanjem vseh posameznikov lahko učinkovito izvedli zaščitne

Razvoj družbenih dejavnosti v obdobju 1986-1990

Programi glede na potrebe in možnosti

● Družbene dejavnosti se bodo v naslednjem srednjeročnem obdobju razvijale v odvisnosti od gospodarske moči občine, tako bodo sredstva za zadovoljevanje skupnih družbenih potreb, oblikovana s svobodno menjavo dela, rasla skladno z rastjo dohodka, predvidoma za 4,8% letno. Ker bodo potrebe po nekaterih storitvah in dejavnostih bolj naraščale, bo treba uvajati tudi oblike neposredne menjave dela, vendar pa se je treba zavedati, da tu obstojajo določene omejitve: učinki izvajanih programov niso takojšnji, delno pa je tudi čuti odpor do spreminjanja sedanjih razmer. Financiranje programov na osnovi svobodne menjave dela bo temeljilo na dogovorjeni vsebini programov, ceni ter standardih in normativih. V okviru materialnih možnosti in na podlagi potreb občanov bo treba določiti prioritete programe, ki jih bomo izvajali v obdobju 1986-1990.

● Na podlagi ocene obstoječega standarda in možnosti razvoja v naslednjem srednjeročnem obdobju, bo potreba v osnovnošolskem izobraževanju obdržati doseženo raven z vidika kakovosti izvajanja programa in izboljšati materialne in prostorske pogoje za delo - zgraditi telovadnico, povečati zmogljivost jedilnice, pogojno nadzirati učilnice. Na področju srednjega usmerjenega izobraževanja bo treba pridobiti materialne in kadrovske pogoje za izvajanje pouka učencev v rudarstvu. Na področju glasbene vzgoje je treba izboljšati kadrovske strukture pedagoškega osebnosti.

● Občinska skupnost otroškega varstva bo dogradila igralnice na enoti Dol in adaptirala prostore v stavbi enote Rudnik, tako bo pridobila štiri igralnice (168 m²) in v letih 1986-1990 zajela v rganizirano vzgojo in varstvo od 60 do 70 odstotkov vseh predšolskih otrok, z dograditvijo novih prostorov pa bo treba v skladu s kadrovskimi normativi zaposliti ustrezno število delavcev.

Kulturna in telesnokulturna skupnost bosta v obdobju 1986-1990 prvenstveno delovali v smislu množičnega vključevanja mladih, delavcev in občanov v te dejavnosti, zato bo treba posvetiti posebno pozornost izobraževanju animatorjev. Te dejavnosti bodo na enaki ravni kot v prejšnjem srednjeročnem obdobju.

● Pri kulturni dejavnosti bodo poudarjene predvsem tiste dejavnosti, ki imajo tradicijo v občini in razvoj klubskih oblik dejavnosti. Da bi bile lahko te dejavnosti nemotene bo treba sanirati oder v Delavskem domu in zagotoviti prostore za delovanje nekaterih društev. Na področju vrhunškega športa pa bomo zagotavljali možnosti za doseganje vrhunskih športnih dosežkov posameznikom in skupinam. V tem obdobju bo treba rešiti tudi problem sanacije Partizana ter vzdrževanja nekaterih telesnokulturnih objektov (športni park za Savo, Taborniški dom, Strelišče).

● Prioritetna naloga Občinske skupnosti socialnega skrbstva bodo posebna skrb za ostarele občane (zagotavljanje zadostnih zmogljivosti v domovih za starejše, zagotavljanje minimalne socialne varnosti), duševno in telesno prizadete odrasle osebe (zagotavljanje zmogljivosti v delavnica pod posebnimi pogoji), varstvo otrok in mladostnikov, motenih v telesnem in duševnem razvoju (vključevanje v ustrezne organizacije za usposabljanje), varstvo vedenjsko in osebnostno motene mladine in odraslih, pridobivanje novih rejniških družin, skrbništvo za otroke in mladoletnike ter za izvedbo drugih nalog.

● Na področju zdravstvenega varstva bo treba povečati preventivno in samozagotno dejavnost prebivalstva, tako da bi učinkoviteje krepili in ohranjali zdravje ter preprečevali bolezni in njihove posledice. Celotno srednjeročno obdobje bo po predvidevanjih v znamenju prestrukturiranja zdravstvenih dejavnosti. Pospešeno bo treba usposabljanje osnovno zdravstveno dejavnost, splošno medicino, preventivo na vseh ravneh, medicine dela, nego bolnika na domu in zdravljenje, preventivno zobozdravstvo in psihiatrično dejavnost. Obsega bolnišničnega zdravljenja ne bo mogoče znižavati v okviru še strokovne utemeljenosti. Nujna bodo prizadevanja za povečanje neposredne svobodne menjave dela. Vlaganja bo treba preusmeriti od objektov k opremi, saj jo bo treba pričeti čimprej obnavljati in posodobiti. V obdobju 1986-1990 bo treba dokončno urediti dializni oddelk v splošni bolnišnici Trbovlje, Zdravstvenem domu Hrastnik pa rešiti vprašanje ogrevanja.

● Skupnost za zaposlovanje si bo prizadevala: uresničiti na-

čela produktivnega zaposlovanja v OZD, razvijati možnosti zaposlovanja v drobnem gospodarstvu, uvajati prožnejše oblike zaposlovanja, izboljševati kvalifikacijsko strukturo zaposlenih, pospeševati prednostno zaposlovanje iskalcev zaposlitve, zlasti mladine, težje zaposljivih in invalidnih oseb ter tem zagotoviti socialnovarstvene pravice iz naslova brezposelnosti. V okviru poklicnega usmerjanja bo zagotavljala učencem ustrezno izbiro izobraževalnega sistema glede na potrebe združenega dela in izvajanja študijske politike v občini.

● Na področju raziskovalne dejavnosti bo treba nameniti večjo pozornost vzgoji in pridobitvi potrebnih raziskovalnih kadrov, ki jih bodo pridobivali OZD z lastno vzgojo, obnavljanju in pospeševanju inovacijske dejavnosti in vseh oblik inventivnega dela, raziskavam na različnih področjih dela, predvsem za reševanje problemov v gospodarstvu, družbenih dejavnostih in planiranju. Na področju požarnega varstva bo treba razvijati požarnovarstveno osveščenost v delovnih organizacijah, krajevnih skupnostih, strokovno usposabljanje kadre za intervencije ob požarih, odpravljati razvojna neskladja med izvajalci, skrbeti za nabavo ustrezne opreme, itn. Poleg tega je treba urediti in adaptirati prostore operativnega gasilskega centra Gasilskega društva Hrastnik in zaposliti še enega poklicnega gasilca. Vse pravice do socialnovarstvenih pomoči bodo ugotovljali in izvajali v okviru Občinske skupnosti socialnega varstva.

● Da bi lahko izvedli na področju družbenih dejavnosti vse te zastavljene naloge, pa bo treba iskati nove načine izvajanja dejavnosti, racionalnejše izkoriščati že zgrajene zmogljivosti, usposabljanje in uporabljati volonterske (neplačane) oblike dela, poenostavljati odločanje in ga usmerjati h ključnim vprašanjem razvoja. Za prestrukturiranje družbenih dejavnosti oziroma kvalitetne spremembe programov, bo treba spremeniti norme, ki opredeljujejo samo dejavnost, s tem pa tudi spremeniti ustaljene načine uresničevanja pravic. To pa je proces, ki se ga ne da brez škode izvesti v kratkem obdobju.

Delovna skupnost SIS in SKS občine Hrastnik sektor družbenih dejavnosti

vsak občan pridobi z usposabljanjem.

Za pripadnike civilne zaščite je občinski štab za civilno zaščito pripravil tudi posebne programe usposabljanja. Predavanja so bila bolj specializirana in so trajala za enote in štabe civilne zaščite v krajevnih skupnostih 3 do 4 ure. Na teh tečajih je sodelovalo okrog 500 pripadnikov enot in štabov, ostale specializirane enote civilne zaščite pa so imele za svojo specialnost posebne tečaje, ki so zajeli več kot 200 pripadnikov in so bili časovno daljši, temeljitiji in zahtevnejši. V jesenskem in spomladanskem obdobju so bile v organizaciji občinskega štaba CZ izvedenih nekaj oblik suposabljanja, predavanja itd., na 271 krajih, na katerih je skupno sodelovalo približno 2600 udeležencev, to pa je bilo realizirano v približno 1000 urah. Vse to znanje bomo občani, delovni ljudje, pripadniki enot in štabov CZ preverili v skupni taktični vaji Klor 85.

V vaji bo posebna pozornost posvečena preverjanju:

- učinkovitosti delovanja sistema za opazovanje in obveščanje, zlasti pri obveščanju za zaščito in reševanje pristojnih organov in organizacij ter alarmiranja na ogroženem območju;
- izvajanju osebne in zva-

● V kolikor nimamo zaščitne maske, si moramo, v primeru pojava klora v atmosferi pomagati s tistim, kar pač imamo pri roki. V tem primeru si nos in usta pokrijemo z vlažnim robcem, delom obleke, z gazo ipd. Za navlaženje tkanine pa lahko namesto vode uporabimo tudi mineralno vodo, mleko, pivo itd.

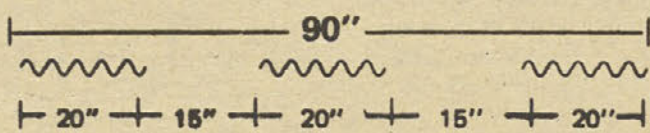
● Ker klor v večjih koncentracijah lahko opazimo, oziroma zasledujemo smer gibanja klorovega oblaka, se moramo umikati v smeri, ki nas oddaljuje od njega in tako priti do zraka, v katerem klora ni, oziroma je njegova koncentracija manjša.

● Klor je plin, ki je težji od zraka, zato se nahaja vedno bolj pri tleh. Zaradi tega se moramo umikati na pobočja oziroma vzpetine, ki so nad klorovim oblakom.

● Če smo vdihnili zrak, onesnažen s klorom, moramo brez panike in strahu poiskati pomoč, se vzdržati hitrega dihanja, ter čimprej zapustiti območje, ki je kontaminirano. Če pa klor povzroči kašelj, moramo obvezno takoj poiskati pomoč pri zdravniku oziroma zdravstveni ustanovi.

● V primeru izbruha klora v TKI Hrastnik bodo občani obveščeni s alarmnim znakom za RBK nevarnost, ki v našem primeru pomeni poleg RBK nevarnosti tudi izbruh klora.

● Alarm za RBK nevarnost traja 90 sekund (trije zavijajoči signali po 20 sekund s presledkom do 15 sekund).

nevarnost nesreč z nevarnimi snovmi.

Priprave na vajo, zlasti strokovne, potekajo že nekaj časa. Težišče priprav je v izpopolnjevanju načrtov za delovanje CZ ob morebitni nesreči s klorom ter do-

ukrepe v vaji, s tem pa bomo tudi preverili pripravljenost in usposobljenost vseh nas za morebitno nesrečo.

Občinski štab
za civilno zaščito
Hrastnik

DELEGATSKA VPRAŠANJA IN ODGOVORI

Poročilo o uhajanju klora dne 13/7-1985

Na 19. zasedanju vseh treh zborov občinske skupščine sta delegaciji KS Rudnik in KS Steklarna postavili delegatska vprašanja glede izbruha klora v Tovarni kemičnih izdelkov Hrastnik, 13/7-1985:

- za kakšne strupene snovi je šlo v primeru 13. julija 1985 in za kakšne v prejšnjih izbruhih?

- ali je bil ugotovljen vzrok in odgovornost, da do takih primerov sploh lahko pride in kakšni ukrepi so bili proti odgovornim sprejeti?

- kaj je vodstvo TKI storilo, da se taki in podobni primeri v bodoče ne bi ponovili, upoštevajoč, da primer 13. julija ni bil prvi, bil pa je eden najhujših?

Na postavljena vprašanja je Tovarna kemičnih izdelkov pripravila naslednji odgovor:

Tovarna kemičnih izdelkov Hrastnik že 23 let proizvaja klor. Tehnologijo za proizvodnjo smo leta 1961 kupili od priznane firme DO Nora in je bila v tistem času ena najmodernejših na svetu.

Naprave, čeprav so stare, so dobro vzdrževane. Vse redno vzdržujejo, vsaki dve leti pa jih tudi inšpekcijsko nadzorujejo (pristojni RIPK). Delavci, ki delajo v obratu, so usposobljeni za delo, novice pa usposabljaajo starejši delavci, ki imajo že dolgoletne izkušnje v proizvodnji klora.

Kljub maksimalnemu ukrepu vzdrževanja in varstva, pa lahko v takšnem obratu pride do določenih okvar, ki imajo lahko za posledico nekontrolirano sproščanje klora v okolico.

V Jugoslaviji nas je 10 proizvajalcev klora, ki se redno sestajajo in izmenjujejo izkušnje tudi na področju zaščite in varnosti proizvodnje. Prav tako imamo stike tudi s tujimi proizvajalci klora, s ciljem izmenjave izkušenj za zmanjšanje rizika obratovanja. V svetu tudi prihaja do okvar v obratih, kjer proizvajajo klor, zato imajo organizirane ekipe za lokaliziranje širjenja klornege oblaka oziroma za intervencijo.

V Tovarni kemičnih izdelkov do sedaj je prišlo do nekaj okvar (ventil, klorni kompresor), katerih posledica je bila manjša sprostitvev klora v okolico.

Tako je prišlo 12/7-1985 v tretji izmeni do nenormalnosti v delovanju sistema utekočinjenja, vendar je vodja izmene ocenil, da te še niso takšne, da bi zahtevale zaustavitev obrata. Ob prihodu vodstva obrata (13/7-1985) smo ob pregledu ugotovili, da je treba takoj zaustaviti obratovanje (6.15) z namenom - preprečiti možno uhajanje klora.

Kljub temu je prišlo ob približno 7.20 do 7.30 do sprostitve klora skozi kolektorsko zborno posodo, ki je bila projektirana in izvedena v skladu z osnovnim projektom. Takoj po pričetku uhajanja klora smo aktivirali reševalno enoto in z vodnimi prhami večji

del klora absorbirali, del klora pa se je širil v sosednji tozd, kjer smo izvedli evakuacijo. Za pešce smo zaprli cesto od začetka do konca Tovarne kemičnih izdelkov (smer proti križišču) ter o dogodku obvestili postajo milice.

Zaradi vdihavanja klora v atmosferi, smo dva delavca odpeljali k dežurnemu zdravniku, vendar večja zdravniška intervencija ni bila potrebna, zato sta bila oba prepeljana nazaj v TKI.

Vzrok uhajanja klora je bila okvara na klornem kompresorju, ki smo jo ugotovili, zato lahko popolnoma izključimo subjektivni vzrok uhajanja klora.

Zaradi ugotovljene možnosti izhajanja klora skozi vodno zaporo bomo takoj rekonstruirali sedanji sistem vodne zapore, kar bo onemogočalo sprostitvev klora v primeru podobnih okvar. To investicijo ocenjujemo na nekaj milijonov dinarjev.

Da ni prišlo do večje sprostitve klora govori podatek, da je meja zaznave klora z vonjem 0,00035 vol. % 0,0015 vol. % draži grlo in takšne koncentracije so zaznali tudi ljudje v Hrastniku. Zato ugotavljamo, da se je sprostitvev v ozračje blizu 20 kg tekočega klora.

Poleg poročila je TKI Hrastnik delegatski skupščini predložila tudi program ukrepov za preprečevanje nekontroliranega sproščanja klora, delegati pa so na zasedanju 24. septembra 1985 sprejeli sklep o doslednem izvajanju tega.

Iz delovnih kolektivov

V trgovini vse težje

Delovna organizacija Mercator – STP Hrastnik je nosilec osnovne preskrbe v Hrastniku in na Dolu, saj pokriva s svojimi prodajnimi površinami pretežni del potreb potrošnikov v občini. Trenutno združuje delo v naši delovni organizaciji 142 delavcev, od tega kar 110 žensk, kar pomeni, da gre za pretežno ženski delovni kolektiv, čeprav spričo težavnosti in narave dela ta struktura ni najbolj primerena. V organizacijskem smislu je kot enovita delovna

organizacija združena v SOZD Mercator Ljubljana. Ekonomski položaj trgovine na drobno se iz dneva v dan slabša zlasti zato, ker je bila zadnjih 15 let na obrobju družbenega interesa. Prevladoval je administrativni pristop do poslovanja trgovine, zlasti še do njenega razvoja in posodabljanja, saj je imel od leta 1971 do leta 1984 zamrzne marže, stroški poslovanja pa so bili stalni spremljevalec skokovitega naraščanja kot v ostalih vejah

gospodarstva. Administrativno urejanje pa se nadaljuje, saj odlok ZIS določa deleže za kritje stroškov trgovine za precej vrst blaga v maloprodaji (inštalacijski material, barvna metalurgija in drugi), v višini od 3 do 5,5% kar ne zadošča niti za kritje obresti za kratkoročne kredite, ki jih najemamo za zaloge blaga, saj znašajo obresti 6 in več odstotkov. Res je, da že več kot leto dni s številnimi dejavnostmi poskušamo položaj izboljšati. Zbor republik in

pokrajih skupščine SFRJ je že v letu 1984 sprejel številne sklepe za izboljšanje ekonomskega stanja zlasti trgovine na drobno, prav tako je bil položaj trgovine obravnavan na akcijski konferenci ZKJ in na nedavni seji skupščine SRS, v aktivnosti pa se vključuje tudi poslovno združenje trgovine SRS. Žal je doslej ostalo le pri napisanih sklepih.

Položaj naše delovne organizacije pa je poleg splošnih ugotovitev še specifičen. Dejstvo, da je kupna moč občanov hitreje padala, da so osebni dohodki v občini zaostajali za povprečji v regiji in republiki, je vplivalo na manjšo rast prometa in s tem seveda našega dohodka, ki se oblikuje na tej

osnovi. Če odmislimo lastne slabosti, in jih skušamo tekoče odpraviti, potem je obseg prometa tudi bistveni kazalec poslovanja.

Največje breme, ki ga nosi delovni kolektiv pa so obresti za obratna sredstva, ki jih najemamo za pokrivanje zalog blaga, ker lastnih sredstev v preteklosti nismo bili sposobni oblikovati. V srednjeročnem obdobju, ki se izteka, je bilo vloženih skupaj več kot 132.000.000 dinarjev samo v nove zmogljivosti prodajnih skladiščnih površin (Blagovnica z delikateso, samopostrežna prodajalna Novi Log, skladišče blagovnih rezerv, obnova nekaterih prodajalnih), vse s ciljem zagotoviti čim bolj sodobno in kvalitetno oskrbo občanov, kar nam je v normalnih pogojih poslovanja tudi uspevalo. Nove površine in zaloge so terjale tudi povečane zaloge blaga, ki pa nimajo adakvatnega vira za pokrivanje. Kratkoročni krediti, ki jih v ta namen najemamo pri poslovnih in interni banki, pa terjajo plačevanje 70-odstotnih in več obresti. Za lažje razumevanje naj navedemo podatke, da je delovna organizacija v 6 mesecih tega leta plačala toliko obresti, kot znaša bruto masa izplačanih osebnih dohodkov delavcev, ki združujejo delo v naši delovni organizaciji v tem istem obdobju.

Zaradi teh okoliščin in zaostrenih pogojev poslovanja, ki jih narekujejo ukrepi gospodarske stabilizacije, delovna organizacija ne ustvarja dovolj dohodka in čistega dohodka za normalen razvoj in posluje na robu rentabilnosti. To pa pogojuje tudi nizke osebne dohodke, ki že nekaj časa zaostajajo za povprečji, v gospodarstvu občine, regije in republike za 20 do 25%. Iz teh razlogov in zaradi delovnega časa ugotavljamo tudi velik odliv zlasti dobrih trgovinskih delavcev v ostale veje gospodarstva, kar povzroča na kadrovskem področju velike težave in dodatno vpliva na kakovost strednje kupcev.

Delovni kolektiv je v zad-

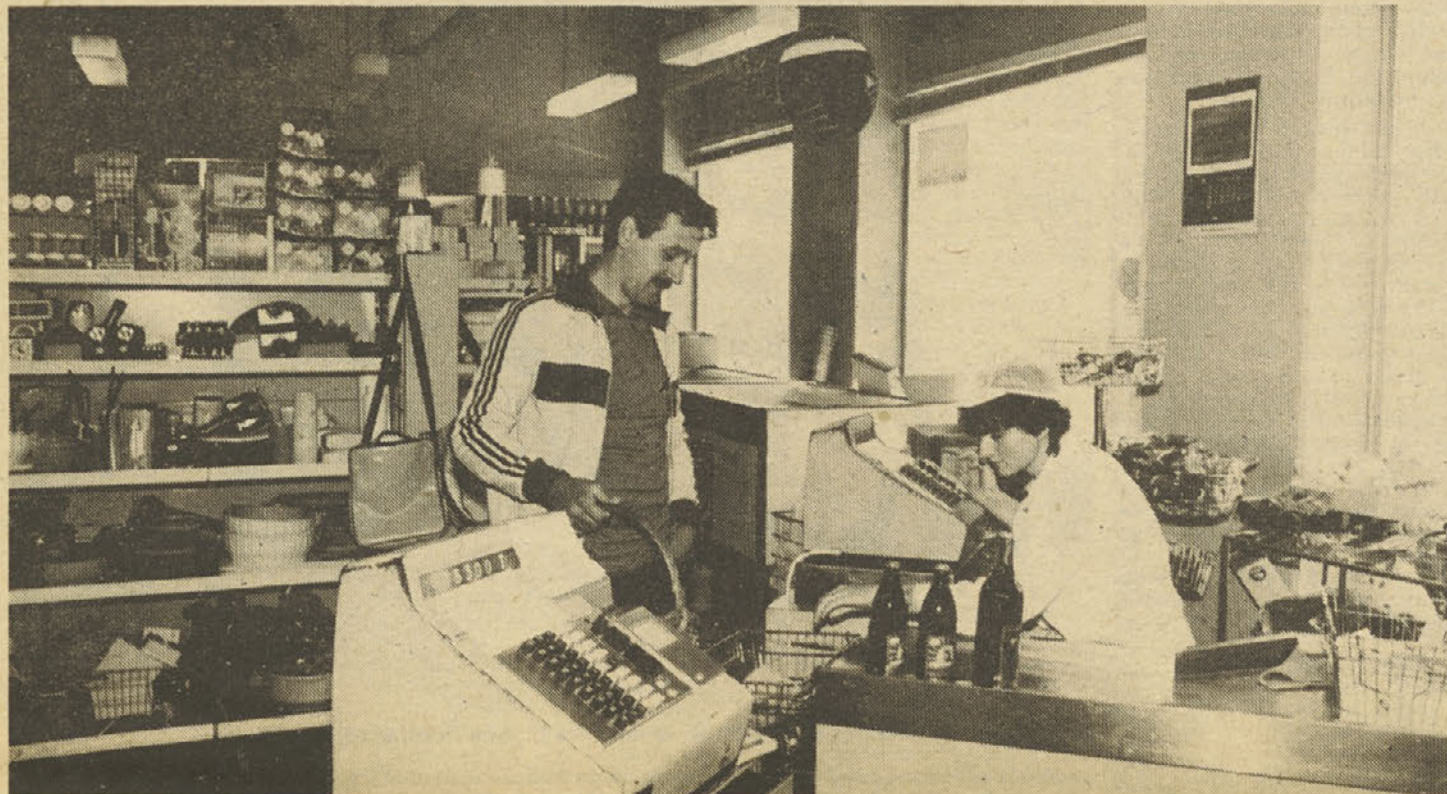
njem letu dni zaradi takšne situacije sprejel številne ukrepe, ki naj bi pripomogli k sanaciji nastalega položaja in iskanju notranjih rezerv. S spremenjenim delovnim časom in z upokojevanjem starejših delavcev smo zmanjšali število zaposlenih za 13%, kljub skokovitemu zvišanju cen smo zmanjšali povprečne zaloge blaga in dosegli hitrejšo obračanje zalog, zmanjšali tekoče stroške poslovanja in še nekatere druge oblike, kar vse naj bi pripomogli k uspešnejšemu poslovanju in opiranju na lastne sile, ki jih terja današnji politični trenutek in gospodarski položaj.

Zavedamo se, da nekateri izmed teh ukrepov niso simpatični in popularni za potrošnike in delavce trgovine. S slabitvijo sortimana in zalog, z neurejenim odpiralnim časom, neprimernim odnosom do potrošnikov, bežimo od funkcije, ki jo ima trgovina v našem gospodarskem sistemu in odgovornosti, ki jo ima v odnosu do potrošnikov. Seveda pa bi morala biti trgovina skozi tekočo ekonomsko politiko takšna vloga tudi priznana. Ti ukrepi pa vzporedno z že ugotovljenimi slabostmi pogojujejo tudi slabo razpoloženje trgovinskih delavcev, ki so ob velikih naporih osebnih dohodkih prizadevajo čimbolj postreči kupce, ki izkazujejo zaupanje s svojimi nakupi.

Zavedamo se, da so prisotne številne slabosti, ki jih poskušamo tekoče odpravljati, kar pa nam marsikdaj iz objektivnih razlogov vedno v celoti ne uspeva. Največkrat je vzrok človeški faktor in veliko pomanjkanje trgovinskih delavcev sploh, zlasti pa še kvalitetnih profilov.

Nekaterih teh slabosti, pa bomo najlažje reševali z organiziranim sodelovanjem potrošnikov. Delovni kolektiv si bo najprej prizadeval razviti čimboljšo stredbo in ponudbo našim potrošnikom, pričajujemo pa tudi razumevanje in objektivno presojo položaja delovne organizacije in kolektiva.

Milan Babič

Cena potrošniške košarice se vsak dan veča, za kar ne gre kriviti trgovskih delavcev, čeprav se često jezimo nanje.

Kaj menijo potrošniki

Vsaka pogača, čeprav še tako sladka, dobi grenak priokus, ko zremo za njeno ceno. Te iz dneva v dan rastejo in sprašujemo se, koliko časa še. Mnogim osebnih dohodek ali pokojnina komaj zadošča za najnujnejše. Življenski standard pada, kupna moč potrošnikov je vse manjša, denarnice vse tanjšje. To občutijo tudi trgovci. Časi, ko smo živeli na kredit, so že zdavnaj minili. V velikih težavah so zlasti mlade družine, ki si šele ustvarjajo svoj dom. Pologi in visoke obresti nas vse bolj silijo v varčevanje. Kot potrošniki smo vse bolj občutljivi za preskrbo z osnovnimi živili. Če zmanjka kruha ali mleka, hitro povzdignemo svoj glas, se jezimo in kritike letijo na trgovce. Kljub temu, da je Mercator-STP Hrastnik v zadnjih letih uspel zgraditi nekaj trgovin, so še mnogi zaselki brez osnovne preskrbe. Trgovina na Breznem je v slabem stanju. Trgovino bi potrebovali krajani Turja in Podkrajja. Potrošniški svet v krajevni skupnosti Steklarna si je komaj »priboril« poslovalnico za Savo.

Če že razpravljamo o razvoju trgovske mreže in nosilcu oskrbe Mercatorju STP Hrastnik, potem bo vodstvo tega delovnega kolektiva moralo izboljšati oskrbo in poskrbeti tudi za manjše trgovine. Center Hrastnika jih ima dovolj, zato pa je okolica skoraj brez njih. Če pa Mercator ne zmore tega, zakaj potem ne dopustimo, da bi v Hrastniku imeli še kakšno Merxovo ali Emonino trgovino.

Morda pa bi bili kupci zadovoljni tudi z zasebnim trgovcem? Prvo takšno zasebno trgovino v Zasavju že imajo Zagorjani v Podlipovici in dobro se je izkazala.

Sicer pa, ali bomo v prihodnje kaj bolj čutili delo potrošniških svetov? Morda pa bi že ob njihovem imenovanju morali poiskati tiste prave ljudi, ki bodo odigrali tudi pravo vlogo. Veliko je namreč stvari, ki bi jih lahko rešili. To potrjujejo tudi razmišljanja občanov o trgovini, preskrbi, delovnem času, odnosih kupec – prodajalec...

Beba Šergan

Metka Lipar

Pavla Kačič

Magda Žagar

Beba Šergan, Dol pri Hrastniku

»Zadnja leta, odkar je mož v pokoju, bolj malo kupujem. Vendar v samopostrežni trgovini na Dolu, kamor hodim dnevno kupovat osnovna živila, moram priznati, da so dobro založeni. Zadovoljna sem s ponudbo delikatesnih izdelkov, zelenjave, še posebej pa sem navdušena, da imajo v tej prodajalni tudi konfekcijsko blago. Pogostokrat se dobi kaj poceni, saj upokojenci gledamo na vsak dinar. Tudi prodajalke so prijazne. Na Dolu imamo še eno Mercatorjevo trgovino, železnino. Mnogi, ki kupujejo belo tehniko, gradbeni material pravi, kje je tista zlata železnina? Ta trgovina je bila pred leti zares dobro založena, zdaj imajo trgovci manj blaga. To je tudi razumljivo, saj nimajo urejenih skladiščnih prostorov.«

Metka Lipar, Podkraj

»Največ denarja pustim v blagovnici na Logu, saj v tej prodajalni lahko dobiš vse, od pohišstva do konfekcije. Po osnovna živila, mleko in kruh pa moramo Podkrajčani v samopostrežno trgovino Pri steklarni. Ta je precej oddaljena iz našega naselja. Vsi krajani pogrešamo trgovino z osnovnimi živili. Zadovoljni bi bili, če bi imeli majhno trgovino, ki bi bila odprta vsaj dopoldan. Pobudo in potrebo po trgovini smo že večkrat omenili na najrazličnejših sestankih, vendar vse ostaja le pri željah. Nemalokrat pa stopim po nakup v Emonino trgovino. Ta je dobro založena, police so polne raznovrstnih izdelkov. Tudi trgovke so v Emoni zelo prijazne, prijaznejše od Mercatorjevih. Seveda tega svojega, osebnega mnenja ne smem posploševati. Dobro vem kaj pomeni poklic prodajalca, saj sem tudi sama trgovka in nekaj let sem bila zaposlena pri STP Hrastnik. Menim pa, da malce več prijaznosti trgovcem ne bi škodilo. Saj pogovor pravi, da lepa beseda – lepo mesto najde.«

Pavla Kačič, Novi Log

»Vsi stanovalci Novega Loga smo bili veseli, ko so pred letom odprli novo Mercatorjevo samopostrežno trgovino. Tako nam je zdaj prikrajšana pot v dolino in prihranjenih je veliko korakov za nakup. Trgovina je dobro založena, vendar pogrešam svežo zelenjavo. Te večkrat ni na policah, zato bi bilo treba v bližini nove stanovanjske soseske postaviti vsaj kiosk s sadjem in zelenjavo. Drugače pa so prodajalci v tej trgovini zelo prijazni. Potrošniki ne vidimo razlike med šefom in prodajalci. Če je v trgovini gneča, za pultom strežejo vsi.«

Magda Žagar-Diaci, Brezno

»Na Breznem, kjer stanujem, imamo majhno klasično trgovino, ki je oskrbovala potrošnike pred leti. Zdaj se je kraj urbano precej razširil, vse več je stanovanjskih hiš, povečuje se število prebivalcev, trgovina pa je še vedno v istih, starih prostorih, s klasično ponudbo. Žal, potrošniki vse prevečkrat slišimo iz ust prodajalk besedo – nimamo. Zato se ponavadi odpravljamo nakupovat v bolj založene trgovine. Tudi odpiralni čas trgovine, od 8. do 15.30 ure, povzroča med zaposlenimi gospodinjami precej nejevolje. Predlagam, da bi odgovorni pri Mercatorju – STP Hrastnik razmislili o tem in potrošnikom Breznega omogočili, da bi bila trgovina odprta vsaj do 18. ure. Seveda, to pomeni, da bi bilo treba zaposliti še kakšno prodajalko. V prvi vrsti pa bi morali izboljšati oskrbo s kruhom in mlekom. Da dobiš kruh samo 3 krat tedensko je zares žalostno.«

Vojka Povše

Nekaj o potrošniških svetih

Vloga, mesto in naloge potrošniških svetov so v dokumentih socialistične zveze jasno opredeljene. Tudi v statutih krajevnih skupnosti je dokaž poudarjen organizirani nastop potrošnikov v potrošniških svetih pri dogovarjanju z organizacijami združenega dela, ki so zadolžene za preskrbo prebivalstva na področju krajevnih skupnosti oziroma občine.

Pa vendar – izkušnje iz dosedanjega dela potrošniških svetov, njihov vpliv na oblikovanje cen, ki so v domeni občine, na določitev odpiralnih časov trgovin, na kvaliteto ponudbe in zagotavljanje preskrbe na posameznih področjih družbeno-političnih skupnosti, kažejo na to, da so bili sicer večkrat upoštevanji interesi organiziranih potrošnikov, da pa ti včasih naletijo na zid ozkih ekonomskih interesov trgovine.

Trdim, da so bili uspehi pri usklajevanju interesov potrošnikov in trgovine, zlasti v zadnjem času, doseženi predvsem zaradi odločne in usklajene aktivnosti vseh

dejavnikov, bodisi na področju krajevnih skupnosti ali občine. Ljudem namreč ni vseeno, zlasti v sedanjih ekonomskih razmerah, kje in kakšna je ponudba, izbira blaga, preskrba z osnovnimi življenjskimi dobrinami in kakšen je tudi odnos med prodajalci in potrošniki.

Znano je, da je trgovina zaradi stalnega padanja kupne moči pribivalstva v težkem položaju, vendar mislimo, da to ne bi smel biti razlog, da ne bi mogli zagotoviti približno enako raven preskrbe, pa tudi kakovostnejšo izbiro blaga na celotnem območju občine. Gre torej samo za to, da na načelu dogovarjanja, usklajevanja interesov potrošnikov in trgovine, seveda na podlagi realnih možnosti in ocnih danih pogojev, skupno poiščemo najbolj primerne rešitve za realizacijo danih predlogov potrošniških svetov.

S tem bi verjetno dosegli dvojno korist; prvič – trgovina bi pridobila zaupanje prebivalstva in drugič – ne bi bilo vprašanja: potrošniški sveti da ali ne?

Adi Zaletel

V spomin revolucionarja

Karavla Miha Marinko

Petnajsti avgust je že zdavnaj mimo. Z njim tudi dan graničarjev, ki so ga na vseh karavlah slovesno počastili. Posebno slovesno je bilo v Prosenjakovcih, kjer so odprli prenovljeno karavlo. Poimenovali so jo po zasavskem revolucionarju, narodnemu heroju, Mihi Marinku, ki je tudi na tem oddaljenem predelu Slovenije pustil sledi svoje revolucionarnosti in lika komu-

smo se jih uspešno branili. Danes imamo moderno vojko, ki uspešno varuje našo nedotakljivost, v sodelovanju z delavci organov za notranje zadeve, pripravniki teritorialne obrambe in civilne zaštite ter občani.

V kulturnem programu, ki so ga pripravili vojaki, so sodelovali tudi godbeniki zagorskega pihalnega orkestra. Po končani razpravi smo si tudi

Ob letošnjem dnevu graničarjev so karavlo v Prosenjakovcih poimenovali po revolucionarju Mihi Marinku. Foto: Slavko Kerševan, dom JNA

nista. Da bi ime karavle še bolj spominjalo na Marinkovo ime, je akademski kipar Stojan Batič izdelal kip. Poprsni kip pred vhodom v karavlo je odkril član predsedstva SFRJ Stane Dolanc, ki je bil hkrati slavnostni govornik.

Poleg vojakov garnizona iz Murske Sobote, so na slovesnosti bili še številni predstavniki JLA, med njimi sta bila komandanta ljubljanskega in zagrebškega armadnega področja, generalpolkovnika Branko Jerkič in Zorko Čanadi, pomembni družbenopolitični delavci republike, iz Jesenice, Dravograda, Tržiča in Zasavja. Otvoritve so se udeležili tudi brigadirji zvezne mladinske delovne akcije Goricko 85. Stane Dolanc je v govoru med drugim dejal: »Vse kar imamo, smo si ustvarili sami, z mnogimi žrtvami smo iz nerazvite države postali moderna država. Ves čas povojne graditve smo bili vajeni na številne pritisk in napade, ki

Zasavčani ogledali karavlo in se v krajšem pogovoru zadržali s starejšino obmejnih enot, z Zdenkom Kranjcem. Snidenje naše delegacije z ostalimi rezervnimi starešinami je bilo prijetno. Stiski rok, nasmejni obrazi, prekmurski bograč in dišeči vojaški pasulj, ob dobri kapljici, pa vedri pogovori, so pripomogli k tovariškemu razpoloženju. Kljub vročemu dnevu, saj se je ta dan temperatura povzpela prek 32 stopinj, so Prosenjakovci v oddaljenem Prekmurju ostali Zasavčanom v lepem in nepozabnem spominu. Še toliko bolj smo bili ponosni, ker smo spoznali, da smo imeli človeka, ki je pognal korenine v Zasavju, se boril za odpravo izkoriščanja, za svobodo in neodvisnost, za lepši jutri nas vseh... Z njegovim imenom se poleg zasavskega srednješolskega centra, ponaša tudi obmejna karavla v Prosenjakovcih.

Vojka Povše

Mrzlica 1985

Jugoslavija – srečna domovina ponosnih ljudi

Medobčinski svet SZDL Celje in revirskih občin Trbovlje, občinske konference SZDL Zalec, Trbovlje, Hrastnik in Zagorje ob Savi so 15. septembra 1985 organizirale množični tabor ljudske fronte MRZLICA '85.

Zborovanje na Mrzlici je bilo organizirano v spomin na predvojna srečanja delavskega razreda in mladine iz Revirjev, Savinjske doline in drugih območij. Ta srečanja so bila organizirana ob praznovanju delavskega praznika, 1. maja, organizirali so jih komunisti, napredni sindikati in druge napredno usmerjene organizacije in so preraščale v organizirano ljudsko fronto.

Na teh zborovanjih se je kovalo prijateljstvo in tovarišstvo. Potrjevala se je zavest delavstva o enotnem revolucionarnem delavskem gibanju. Razvite oblike delavskega gi-

banja so bile na tem območju Revirjev in celjske okolice osnova za takojšen in organiziran odpor proti okupatorju.

Povezanost v predvojno delavsko gibanje in med narodno osvobodilnim bojem je še bolj zblížala obe območji. Prav Mrzlica, Kal in Smohor, potem pa Čebine in Šmiglova zidanica, Vrhe in druge planinske postojanke so zgodovinska mesta, kjer so se srečevali komunisti, aktivisti osvobodilne fronte in napredni delavci.

Na letošnjem zborovanju na Mrzlici je govoril predsednik Republiškega sveta zveze sindikatov Slovenije Marjan Orožen. V kulturnem programu so sodelovali pevci, recitatorji in delavska godba ter zabavni ansambel, ki je poskrbel za družabnost na tovariškem srečanju po zaključnem zborovanju.

Udeležili smo se proslave v Gradacu – v Beli krajini

Obujanje in ohranjanje tradicij NOB

Bela krajina, zibelka partizanstva, je v počastitev 40-letnice svobode, zbora domicilnih enot, 1. septembra v Gradacu organizirala srečanje občanov, borcev, aktivistov, mladine in prijateljev Bele krajine, v Grajskem parku.

Domicil borcev

Da bi ohranili in prenašali tradicije NOB na mlajše generacije, da bi se borci srečevali in organizirano delovali, je Skupščina občine Hrastnik in še 7 drugih občin zasavske, in celjske regije sprejela domicil Skupnosti borcev 1. bataljona III. brigade VDV-NO.

Da bi delovanje bilo še uspešnejše, je bil na julijemskem zasedanju občinske skupščine sprejet tudi samoupravni sporazum med to skupnostjo in vsemi osmimi občinami, ki določa, da se bodo borci te enote zbirali na letnih zborih, tako da je zbor vsako leto pripravljen v drugi občini. Organizacijo zbora prevzame skupnost borcev navedene enote ob sodelovanju občinske zveze združenj borcev NOV, skupščine občin pa se zavezujejo, da bodo financirale letne zборе.

Sicer pa so se borci že doslej vsako leto srečevali v občinah Hrastnik, Mozirje, Zalec in Celje.

V naslednjih letih pa bodo zbori organizirani po naslednjem vrstnem redu:

- 1986: Titovo Velenje
- 1987: Zagorje
- 1988: Laško
- 1989: Trbovlje
- 1990: Hrastnik
- 1991: Zalec
- 1992: Mozirje
- 1993: Celje
- 1994: Titovo Velenje
- 1995: Zagorje
- 1996: Laško
- 1997: Trbovlje

skem parku. Rdeči križ Slovenije pa je pripravil razstavo v Domu kulture.

Kulturni program so izvedla kulturna društva Metlike in Črnomlja. Slavnostni govornik pa je bil Jože Nemanič, sekretar občinskega komiteja ZK Metlika. Organizatorji pa sta bili občini Metlika in Črnomelj.

V Gradacu se je med NOB več mesecev zadrževala hra-

smo se dolžni udeležiti proslave, posebno še rudarska godba – med NOB godba VII. korpusa – do katere starejši krajanje Gradaca še sedaj gojijo posebne simpatije in spoštovanje. Zal godbe na tej proslavi ni bilo, čeprav so jo, kot se je pokazalo na proslavi, Gradačani pričakovali. Njihov predstavnik jo je celo pozival, naj jim zaigra, kajti v težkih dneh revolucije jih je

Spominski posnetek udeležencev ob spomeniku Franca Rozmana-Staneta.

stniška rudarska godba, družine nekaterih godbenikov, pa tudi drugi posamezniki, na raznih dolžnostih. Prav zato je Komisija za ohranjanje tradicij NOB pri občinskem odboru ZZB NOV Hrastnik menila, da

mnogokrat razvedrila s svojimi vedrimi zvoki.

Naša udeležba je bila številčno zadovoljiva, saj nas je bilo 88. Z nami so potovali: borci, svojci umrlih godbenikov, pa tudi ostali občani, stroške pre-

ljani, junija na Podljubelju.

Vsakočrat nas je bilo za en avtobus.

Menimo pa, da je treba v to obliko obujanja tradicij NOB vključiti našo mladino.

B. J.

Predstavljamo vam...

Krajevna skupnost Podkraj

Le 139 prebivalcev živi v tej drugi največji krajevni skupnosti naše občine, pavendar je ta maloštevilna skupnost že šestkrat dokazala, kaj zmore.

Starejšim krajanom tok časa še ni izbrisal spominov na leto 1941, ko so morali zapustiti svoje domove in oditi v izgnanstvo. Okupator je namreč kmalu spoznal, da bi lahko na samotnih, po hribih raztresenih domačijah našli pomoč in zavetje tisti, ki so se odločili braniti slovensko zemljo.

Ko so se leta 1945 vračali, so bili njihovi domovi opustošeni, zemlja je bila neobdelana in zapuščenca. Vse je bilo treba začeti znova, z golimi rokami. Ni bilo ne elektrike, voda je bila daleč od domov, cest skoraj nikjer. In vendar so bile domačije kmalu obnovljene, leta 1956 so v njih prvič zasvetile električne žarnice. Ko je bila elektrifikacija končana, so se znova lotili cest svojega kraja oziroma njihove posodobitve. Strnili so svoje moči, za svoj delovni prispevek pa so bili tudi moralno nagrajeni z državnim priznanjem za aktivnost pri gradnji in posodabljanju krajevnih cest in poti.

Leto 1970 so Podkrajčani zapisali kulturi. Ustanovitev

Nekdanja šola je še vedno središče dogajanj v Podkraju: v njej se krajanje srečujejo na sestankih, proslavah ali ob drugih priložnostih.

prosvetnega društva in z njim dramske sekcije ter ureditev prostorov (spet prostovoljno) jim je omogočila, da so se preizkusili tudi na kulturnem področju in se vsa ta leta dokazovali. Letos so prejeli priznanje za aktivno delovanje, kar je dokaz in pohvala za vztrajnost, delo in uspehe.

Tudi žičnico je bilo treba obnoviti – to edino povezovalo z nasprotnim bregom Save. Spet sta delo in pomoč krajanov pripomogla, da je bila obnova kmalu in uspešno končana.

Le kdo si ne bi, oddaljen od centra občine od sosedov želel povezave, več neposrednosti. Tudi v tem so krajanje znali najti skupno pot in možnost, istočasno pa dokazali, da mej med krajevnimi skupnostmi ni, če jih njihovi krajanje nočejo, pa čeprav je med njimi mogočni naravni mejnik –

reka Sava. Potem, ko so se krajevne skupnosti Kovk, Krnice-Savna peč in Podkraj dogovorile, da si napelejo telefon, je realizacija tega sklepa trajala le 82 dni, kar celih 61 dni so krajanje teh krajevnih skupnosti bili na prostovoljnem delu oziroma na delovni akciji. Ko so delo zaključili, so ugotovili, da so samo v Podkraju opravili blizu 4.000 prostovoljnih delovnih ur – največ, a tudi prispevek v materialu in delovnimi sredstvi ni zanemarljiv.

Ob tolikih uspešnih akcijah se človeku zazdi, da to res znajo uresničiti tisto znano: vsi za enega, eden za vse. In najbrž bo tako tudi ostalo še mnogokrat, kajti že spet so v akciji, tokrat za postavitev pretvornika nad Savno pečjo, ki jim bo omogočal boljši sprejem 1. in 2. TV programa. Ko bomo brali ali poslušali zaključno po-

V spomin izgnancem in padlim v NOB so krajanje leta 1982 na nekdanji osnovni šoli v Podkraju vgradili spominsko ploščo, 6. december pa proglasili za svoj krajevni praznik.

ročilo, bodo spet pred nami številke o delovnem in materialnem prispevku krajanov.

Pa njihove želje in načrti? Razumljivo je, da jih imajo, le precej drugačne so od tistih v velikih krajevnih skupnostih, kjer imajo ceste urejene, vsakih nekaj minut je na razpolago avtobus, kjer si želijo kulturnih prireditvev, a ko jih imajo, dvorane ostanejo na pol prazne.

Z ukinitvijo krajevne šole je za šolanje res poskrbljeno s prevozom do šole v Hrastnik, a čez Savo se je treba popeljati z žičnico, ki pa ji marsikaj manjka, da bi prevoz bil varen.

Načrtovano uresničiti

Skoraj povsod uspešno

V zadnji, praznični, izdaji Barometra smo vam s slikami in najnovejšimi podatki predstavili naš kraj – vseh deset krajevni skupnosti, v katerih živimo, delamo in ustvarjamo delovni ljudje in občani Hrastnika.

Vsaka izmed teh desetih krajevni skupnosti živi svoje življenje, ima svoj utrip, odvisno od potreb in želja, od sredstev, s katerimi razpolaga in dela katerega so krajin pripravljeni prispevati za posodobitev in lepši izgled svojega kraja.

Iztekajoče se srednjoročno obdobje je družbenopolitičnim organizacijam in Svetom krajevni skupnosti postavilo vsako nalog, ki izhajajo iz lastnih potreb in želja, ki pa so jih domala povsod uspešno opravili. Dokaz za to so naslednji podatki: od planiranih 71 akcij na začetku tega srednjoročnega obdobja, je bilo konec letošnje pomladi uspešno zaključenih kar 69 ali 97%. Potrebe, predvsem tiste neplanirane, nastale iz različnih drugih objektivnih okoliščin, pa so narekemale še nekaj dodatnih akcij, ki bodo večina sklenjene še v tem letu.

Odveč je poudarjati, da so bila praktično vsa vložena družbena sredstva oplemenitenja s prostovoljnimi delom, ponekod seveda bolj, ponekod manj.

Seznam opravljenih del je prevelik, da bi jih naštevati, zato raje pogledimo naloge, načrtovane za tekoče leto, ki so že zaključene ali pa še bodo.

Krajin Krnic so seveda najbolj veseli vodovoda in posodobitve zgornjega dela makedamske poti na odcepu Podkrajnice – Krnice. Krajanom Podkrajnice povzroča največ preglavic lokalna cesta ob desnem bregu Save ob mostu do šole v Podkraju. Kar trije udori so to krajevno skupnost za nekaj časa praktično odrezali od središča občine. Promet je bil mogoč le z osebnimi in manjšimi tovornimi vozili. Najnevarnejši udor so v tem času uspešno sanirali delavci Cestnega podjetja Ljubljana.

na, preostala dva pa bodo očitno kos krajani sami. Krajin Podkraj pa so se skupno s prekosavskimi sosedi iz Savne peči lotili še ene zahtevne naloge – postavitev TV pretvornika, ki bo kljub nekaterim težavam, kot kaže, končan še v letošnjem letu.

V krajevni skupnosti Steklarna – Hrastnik načrtujejo še v letošnjem letu urediti okolje pri šestorčnih (asfaltni dostop in ploskev za otroško igrišče). Težava je seveda z sredstvi. Od potrebnih jih imajo na voljo le slabo polovico.

Cepprav so na Kovku končno dobili vodovod in z njim zdravo pitno vodo, pa to ne velja za vse zaselke te krajevne skupnosti. Tako je Kupška vas še vedno brez pitne vode. Projekt za vodovod od Skopnega (krajevna skupnost Turje – Gore) do Kupške vasi je vsaj za enkrat finančno prezahteven. Zato so se na Svetu krajevne skupnosti Kovk odločili, da bodo izkopali 800 metrov dolgega vodovoda, položitev cevi in zasutje opravili sami s pomočjo mladih iz drugih krajevni skupnosti. Pri pomniti pa velja, da bodo tudi za tako izpeljano akcijo potrebni še nekaj dodatnih sredstev.

V krajevni skupnosti Dol pri Hrastniku načrtujejo do konca leta dokončati kanalizacijo na Brnici, ki se zaradi neresnega dela izvajalcev že kar nekaj predolgo vleče. Kritične so razmere na cesti Novi Dol – Blate, ki je zaradi rudarjenja praktično uničena. Sanacijo naj bi opravila s pomočjo Rudnika. V začetku septembra so stekla dela pri polaganju telefonskega VF kabla na trasi Hrastnik – Rimske toplice. Na podjetju za PTT promet v Trbovljah so nam zagotovili, da bo kabel do Dola položen še v tem letu. Če bodo vremenski pogoji ugodni, bodo še v tem letu položili tudi primerno omrežje, na katerega bodo najprej priključili stare

naročnike, medtem ko bodo novi na telefonski klic v svojem stanovanju morali počakati do konca prve polovice prihodnjega leta. Nekoliko na boljšem so novi naročniki na Brnici, ki lahko pričakujejo priključke še v tem letu.

Iz tega sledi, da za letošni ni mogoče pričakovati razširitve PTT omrežja v KS Marno, kjer so letos želeli izvesti nekaj komunalnih ureditev. Kljub temu pa v tej krajevni skupnosti niso stali križem rok. Z družbenimi sredstvi in z lastnim delom so sanirali oporni zid pri Dolencu na cesti Kristandol – Marno, na enak način so se krajani novega naselja na Spodnjem Marnem lotili napeljave vodovoda iz novega zajetja v Lošču. Dela na tem vodovodu, s priključitvijo na sedanji rezervoar na levi strani ceste v smeri Dol – Marno bodo končali do konca leta.

Največjo pridobitev imajo prebivalci krajevne skupnosti Prapretno. S pomočjo Cementarne in tozda Elektrarne Trbovlje so v celoti posodobili vaško jedro in nekatere krajše cestne zveze, še pred koncem leta pa naj bi dokončali tudi z deli na novem rezervoarju za požarno vodo.

Dokaj skromna sredstva bo oziroma jih je Svet krajevne skupnosti Turje – Gore namenil predvsem za vzdrževanje velikega števila kilometrov krajevnih cest. Uspešno pa poteka sanacija opornega zidu pri pokopališču in cerkvi na Gorah. Vse to je bilo izključno opravljen s prostovoljnimi delom.

Vseh nalog bržčas ne bo mogoče opraviti tudi v naši največji krajevni skupnosti Rudnik. V programu za leto 1985 je bila posodobitev cestnih odcepi na Lopati in v naselju Novim. Ker so nekatere nepredvidene naloge odrezale že tanak finančni hlebec, se bo moral svet čimprej odločiti kako najbolj smotno uporabiti preostali del sredstev. Nerealiziranih nalog je skupno s tistimi, ki se tečejo, očitno še veliko. Takšna zagnanost Svetov krajevni skupnosti je pohvale vredna in priča o resnosti pristopa k reševanju problemov katerih, kot je videti, v krajevni skupnosti ni malo.

Ob vsem ugotovljenem pa ne gre prevzeti vse dražja vzdrževanja krajevnih in ponekod tudi lokalnih cest. Te postavke rastejo v finančnih planih z vrto glavo naglico. Rešitev zaenkrat še v kratkem ni videti.

Posebno težavo predstavljajo vzdrževalni ali najemni stroški za objekte krajevni skupnosti. Vendar bomo o tem, kot tudi o čem drugem, ter o možnostih razvoja krajevni skupnosti v srednjoročnem obdobju 1986 –

1990, napisali v eni naslednjih izdaj Barometra.

Pred najbolj zahtevno nalogo stoji Svet krajevne skupnosti Boben – Čeče. Posodobitev cest v Goveji potok je finančno tako zahteven projekt, ki ga brez podpore širše družbene skupnosti v doglednem času ne bo mogoče rešiti. Zato bi veljalo resno premisliti o kakšni drugi, bolj sprejemljivi rešitvi.

Jože Premec

Stanovanjska gradnja v letu 1985

Nova stanovanja kmalu nared

Po terminskem planu med investitorjem Samoupravnostno stanovanjsko skupnostjo Hrastnika ter izvajalcem del Splošno gradbeno dejavnostjo Beton, tozda Gradbeništvo Hrastnik, bo stanovanjski in poslovni objekt Birtič A zgrajen in dan v uporabo s pridobitvijo uporabnega dovoljenja do 20. decembra.

Da pa bo to realizirano, morajo biti izpolnjeni naslednji pogoji:

– objekt pravočasno zgraditi v skladu z veljavnimi tehničnimi predpisi, vključno z ureditvijo okolice, tako da pri tehničnem ogledu ne bo zadržkov za pridobitev uporabnega dovoljenja.

Če bo šlo vse po načrtih, se bodo še v tem letu lahko vselili pričakovalci stanovanj.

– v stanovanjsko poslovni objekt, Trg Franca Kozarja 14, vgraditi sistem toploводnega ogrevanja in ga priključiti na sistem daljinskega ogrevanja. To velja tudi za trgovino Emona, kar je med drugim tudi pogoj za pridobitev uporabnega dovoljenja.

– bistveno izboljšati združevanje sredstev kupcev stanovanj, da bi lahko gradnjo pospešeno nadaljevali in končali v novembru.

skih enot. Skladno s tem smo opravili potrebno delo, tako da imamo za te objekte že izdelano tehnično dokumentacijo, pridobljeno je ustrezno soglasje in izbran je najugodnejši ponudnik za gradnjo.

Zataknilo pa se je pri združevanju sredstev kupcev za ta stanovanja, tako da danes ne vemo, kdaj bo mogoče, kljub velikemu številu pričakovalcev stanovanj, pričeti z gradnjo navedenih objektov.

Rudi Kavčič

DROBCI IZ ZGODOVINE PODKRAJA

Današnja krajevna skupnost Podkraj ne zajema celotnega območja, ki nosi to ime. Zaselek Na Savi, ki se je v zadnjih desetletjih razvil v večje delavsko naselje, je zdaj del krajevne skupnosti Steklarna. Ker pa je bil stoletja povezan z ostalimi Podkrajem, je prav, da obravnavamo oba dela kot neločljivo celoto.

V prejšnjem stoletju so našli na tem območju izredno veliko ostankov iz rimske dobe, ki bogate domače in tuje muzeje v Hrastniku, Ljubljani, Celju in Gradcu. Na Savi se je zgodaj razvila naselbina zaradi rečne plovbe. Na obeh straneh reke so našli več zaobljubljenih spomenikov vodnemu bogu Neptunu ter božanstva Savusa in Adsalutti. Spomenike so postavljali brodniki, ki so srečno prepluli Bele slapove, za plovbo najnevarnejše mesto. Ob cesti proti Trbovljam je primerno zaznava mesto rimskega templja iz 2. stoletja n. št.

V srednjem veku je brodarstvo popolnoma zamrlo, saj je bil svet razdrobljen in tehnično na nizki stopnji. Ob naselitvi Slovencev v novo domovino je bila Savska dolina pustna in neprijazna. Zaradi tega ob njej tudi ni bilo večje naselbine. Tudi ime Podkraj se v srednjem veku (do leta 1500) še ne pojavi. Najverjetneje je bilo območje redko naseljeno ali pa sploh nenaseljeno.

V novem veku je Sava spet zaživila. Od 16. do srede 19. stoletja se je po njej odvijal živahen ladijski promet, ki je dajal domačinom dodatni zaslužek. Navzdol so plule ladje same, navzgor pa so jih vlekli ljudje ali vprežna živala. Na nekaterih mestih ob reki so še danes vidni ostanki vlečne poti. Tako kot nekdanji Rimljani so se tudi novodobni brodniki ustavljali v zaselku Na Savi. Tu je že v srednjem veku nastala cerkev svetega Miklavža, zaščitnika brodnikov. Po ljudskem izročilu so imeli ob cerkvi domovanje rečni roparji. Ko so leta 1849 zgradili železniško progo do Ljubljane, nato pa še do Trsta in Zagreba, je brodarstvo za vedno propadlo.

Upravno je bilo področje Podkrajja tradicionalno povezano s Kranjsko deželo. Tako se desni breg reke še danes imenuje na Kranjskem. Kmetje so bili podložniki gospodov iz Radeč, Hotemeža in drugih okoliških graščin. Ob uvedbi modernih občin je leta 1850 pripadlo to območje radeški občini. Do spremembe je prišlo šele po več kot sto letih, ko so leta 1959 občino Radeče priključili občini Hrastnik. Po priključitvi Radeč k občini Laško pa je ostal Podkraj leta 1963 del hrastniške občine.

Leta 1893 je dobil Podkraj podružnično šolo, ki je spadala k radeški ljudski šoli. Kot zanimivost naj povemo, da bi moral na tej šoli leta 1929 nastopiti svoje prvo službeno mesto mladi učiteljski čenik Edvard Kardelj.

Zbral: Boris Godec

Delovnim organizacijam, in občinam revirjev

Dializni oddelek v bolnici Trbovlje

Že od leta 1981 si v Zasavju prizadevamo usposobiti dializni oddelek, da bi tako olajšali našim obolenim občanom njihov vsakdan. Verjetno malokdo ve, da se morajo ti bolniki 2 do 3-krat tedensko voziti v Ljubljano, ne glede na vreme in ostale okoliščine. Kako naporne so take vožnje, ni treba posebej opisovati.

Trenutno je v Revirjih 14 bolnikov (Trbovlje 6, Hrastnik 4 in Zagorje 4). Bolniški prostori za dializno zdravljenje so gradbeno že končani, ogledali so si jih tudi predstavniki Univerzitetnega kliničnega centra ter se pohvalno izrazili o izvedbi. Pripravljeni so posoditi monitorje (aparature za čiščenje krvi), da bi lahko začeli z delom. Vendar pa je za dokončanje skladišč, garderob, ostale potrebne opreme in prečiščevalce vode zmanjkalo denarja. Dosedanjih osem milijonov dinarjev, ki so jih zbrale občinske zdravstvene skupnosti, so bili porabljeni za ureditev že omenjenih prostorov in za nabavo ter postavitev agregata. Po pridobljenih ponudbah ocenjujemo, da bomo potrebovali še 15 milijonov, da bi lahko začeli z dejavnostjo. Na pobudo Obrtnega združenja revirskih občin bodo obrtniki formirali sklad za dokončno ureditev oddelka dialize. Vanj bodo člani nakazovali prostovoljne prispevke. Pri Rdečem križu pa bo v ta namen odprt žiro račun (52700-678-50181 občinski odbor RK Trbovlje), na katerega naj bi delovne organizacije in posamezniki nakazovali denarna sredstva (namesto vencev, čestitk ipd.). Istočasno pa na pobudo MS ZSS prosimo delovne organizacije iz Revirjev, da bi na ta račun nakazale tudi del sredstev, dobljenih s prodajo odpadnih materialov Surovini in Dinosu (papir, železo in drugo).

Tako zbrana sredstva v konkretne namene bi omogočila dokončanje oddelka za dializo.

Letno se v Revirjih zbere na podlagi prodaje odpadnih snovi blizu 5 milijard starih dinarjev. Za namensko porabo zbranih sredstev bo skrbel gradbeni odbor, ki je že bil imenovan in vodi vsa gradbena dela.

Predvidevamo, da bi morali tri mesece zbirati sredstva s prodajo odpadnih surovin.

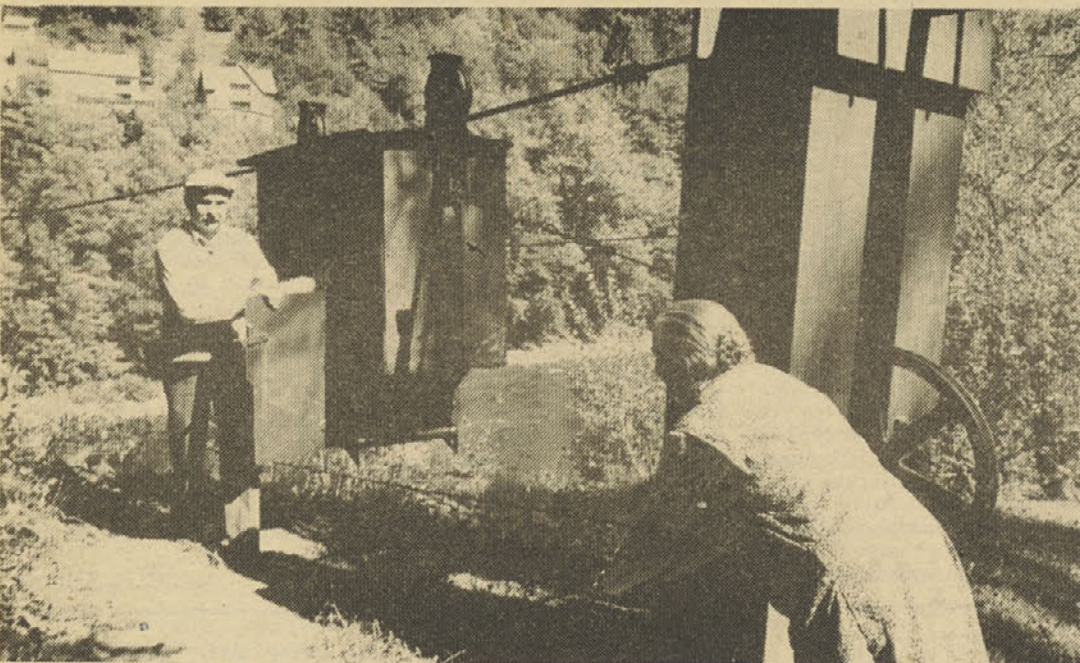
Zavedati se moramo, da ob današnjem tempu in naporih raste število različnih obolenj in s tem potencialnih okvar na ledvicah, zato smo prepričani, da bodo delavci pripravljeni v ta namen zagotoviti del sredstev.

Predsednik gradbenega odbora: Boris Malovrh l.r.

Predsednik MK ZSS: Franjo Krsnik l.r.

Priznanje OK ZRVS

Priznanje, ki ga ob 22. juliju – Dnevu vstaje slovenskega naroda podeljuje republiški sekretar za ljudsko obrambo, je bilo letos podeljeno Občinski konferenci zveze rezervnih vojaških starešin Hrastnik. V obzornosti je zapisano, da priznanje podeljujejo za dolgoletno uspešno delo pri razvoju splošne ljudske obrambe. Priznanje je na zasedanju vseh treh zborov skupščine občine Hrastnik 23. julija, izročil predsednik skupščine občine Hrastnik Jože Žibret, v imenu OK ZRVS pa ga je sprejel David Srebotnik.

Matekljeva mama vsako jutro poskrbi, da se šolarji popeljejo čez Savo.

Skozi krajevno skupnost pelje cesta, ki je uradno registrirana kot lokalna cesta, a kaj, ko pa je njeno vzdrževanje doslej več ali manj bilo na ramenih krajanov. V krajevni skupnosti pa je še mnogo poti, ki jih krajin sami vzdržujejo, zato so njihove želje, da bi vsaj lokalno cesto vzdrževala Skupnost za ceste, razumljive in tudi upravičene.

Čas in razvoj gresta naprej, a se človeku, ko primerja sedanost in preteklost zazdi, da sta se ustavila, ali naredila korak nazaj. Pred leti, ko so ob (oziroma mimo) njihovi krajevni skupnosti še vozili avtobusi, so bili krajin mnogo bliže in bolj povezani s Hrastnikom, Radečami. Danes pa se tiste dobe le spominjajo in si vroče želijo, da bi končno le rešili problem javnega prevoza. Saj ni treba, raz-

mišljajo, da bi vselej in povsod kalkulirali le na ceni avtobusa s 50 sedeži, takega res ne potrebujejo, dalo bi se tudi kako drugače urediti. Sanje krajanov, da bo Zasavska cesta nekoč speljana skozi njihov kraj, pa bodo najbrž še zelo dolgo ostale le sanje.

Gozdovi, ki jih je v tej krajevni skupnosti res veliko, so pred nekaj leti že skoraj umirali, danes, nekaj let po postavitvi trboveljskega dimnika, znova dobivajo podobo zdravega gozda, čistega okolja in tega so v Podkraju veseli.

Pa vendar, ko se jutranje sonce razlije preko travnikov in gozdov, se del njegove lepote razblini, kajti na številnih visoko ležečih domačijah se ne rojeva nov delovni dan. Ostajajo prazne, zapuščene. Tudi pozapuščene? Tudi pozapuščene?

A vrtno se še k delu in aktivnostim v krajevni skupnosti, njenim samoupravnim organom, družbenopolitičnim organizacijam. Socialistični zvezi in Zvezi socialistične mladine se je pred kratkim pridružila še osnovna organizacija zveze komunistov. Njihova aktivnost (tako je poudarilo več naš sogovornikov) pa v glavnem sloni na zaslugah posameznikov, ali kot je nekdo slikovito dejal: »Važno je, kdo je na čelu!« Nekdo je vselej pripravljen prijeti za kramp in lopato, težko pa mu je na primer izreči nekaj besed, s katerimi bi znal pozvati in motivirati ljudi k akciji.

Če te besede primerjamo z dejanji – v Podkraju so vseskozi vedeli in uresničevali geslo, da je treba pravega človeka postaviti na pravo mesto.

Mili Kobal

Spomeniki in spominska obeležja NOV v
Hrastniku in njegovi okolici

Za preteklost in prihodnost

V vsem povojnem obdobju je osnovna organizacija zveze združenj borcev NOV Hrastnik skupno z družbenopolitičnimi in delovnimi organizacijami ter v sodelovanju s komisijo za ohranjanje tradicij NOB zaznamovala vse najpomembnejše dogodke iz časa NOB s spomeniki in spominskimi obeležji. Dogodki iz časa NOB se bodo tako ohranili poznejšim rodovom. Za ohranjanje dogodkov iz časa NOB in povojne graditve je bila izdana knjiga Hrastnik skozi desetletja (Stanko Brečko) ter brošura z opisom vdora v jamo Ojstro.

Spomeniška obeležja, ki ponazarjajo bogato revolucionarno delavsko gibanje in dogodke iz NOB, so postavljena na kraju dogodkov v Hrastniku in njegovi okolici. Ob odkritju teh spominskih obeležij so skupščina občine, delovne organizacije, krajevne skupnosti ter društva prevzeli patronat oziroma skrb za obnovo in urejanje.

Za spomenike oziroma spominska obeležja so prevzele patronat delovne organizacije, krajevne skupnosti, društva ter skupščina občine Hrastnik.

Spomeniki:

- centralni spomenik (Skupščina občine Hrastnik)
- spomenik na Dolu (Steklarna - Sijaj Hrastnik)
- spomenik Romšak Francu (KOP Hrastnik)
- spomenik na Breznem (Mercator STP Hrastnik)
- spomenik na Marnem (KS Marno)
- spomenik na Ani (Steklarna - Sijaj Hrastnik)
- spomenik v Suhadolu (Gostinsko podjetje Jelka)
- spomenik Spodnji Kal (KS Dol - preje KS Kal)
- spomenik Pust Borisu (TOZD Rudnik Hrastnik)
- spomenik v Bobnu (TOZD rudnik Hrastnik)
- spomenik Kristandol (Jutranjka Dol)
- spomenik Kovk (KS Kovk)
- spomenik Krnice (KS Krnice - Šavna Peč)
- spomenik Turje (KS Turje)
- grobščice na pokopališču Dol (TKI Hrastnik)
- grob španskega borca Meke Franca (SGD Beton)

Spominske plošče, ki prav tako ponazarjajo dogodke iz delavskega in revolucionarnega gibanja:

- plošča godbeni dom (Rudarska godba)
- plošča gasilski dom (Gasilsko društvo mesto)
- plošča gasilski dom Dol (Gasilsko društvo Dol)
- plošča gasilski dom Steklarna (Gasilsko društvo Steklarna)
- plošča Sola Dol (Enota Sola Dol)
- plošča na šoli nh Rajka (šola nh Rajka)
- plošča na rojstni hiši nh Rajka (ZZB NOV Hrastnik)
- plošča v postojanki Gore (Planinsko društvo Dol)
- plošča lovska kočica Kal (Lovsko društvo Hrastnik Dol)
- plošča na Orožnovi hiši (KS Turje)
- plošča na glasbeni šoli (Sola na nh Rajka)
- plošča članom Svobode Dol (KS Dol)
- plošča zadrugi dom Prapretno (SSS Hrastnik)
- plošča v Podkrajju (KS Podkraj)
- plošča Vitku Pavliču (KS Rudnik)
- plošča Logar Obzorje (TOZD Rudnik Hrastnik)
- plošča stanovanje Mlakar (OK ZKS Hrastnik)
- Žplošča pri postojanki Kal (OK ZKS)

Delovne organizacije in ostali, ki skrbijo za obeležja, s sodelovanjem komisije za varstvo spomenikov pri ZZB NOV Hrastnik, svoje naloge zadovoljivo rešujejo. Del teh obeležij je bil že obnovljen, po ugotovitvi sedanjega stanja pa je na nekaterih treba obnoviti napise ter opraviti manjše dopolnitve.

Spomeniki in vsa spominska obeležja so bogata zakladnica naše polpretekle zgodovine, zato jim mora biti tudi v prihodnje posvečena vsa skrb tako prevzemnikov patronata kot vseh občanov.

To in ono z Dola

Center Dola še naprej ohranja lep videz, ki si ga je nadel lani ob prvem krajevnem prazniku. Rože so zasadili šolarji, v počitnicah pa so jih negovali člani Zveze borcev. Dogovarjajo se, da bi v bodoče pokrivali stroške za vzdrževanje zelenic lokalni v poslovno-stanovanjskem objektu. Sicer pa šolarji in člani Zveze borcev čistijo tudi okolico spomenika in avtobusna postajališča, kamor mimoidoči veselo odlagajo vse vrste papirčkov. Krajanji pa se vseeno sprašujejo, čemu plačujejo komunalno službo.

Pohvaliti moramo dolske ptelilec, ki so v pododboru društva upokojencev med najbolj aktivnimi. Sestajajo se vsak torek, imele so že samostojno razstavo na Dolu, z najlepšimi izdelki pa so sodelovale na razstavi v Hrastniku ob tednu upokojencev. Pletilni krožek obiskuje 25 članic, prihajajo pa še vedno nove.

F. M.

Naš portret Štefke Brečko

Najlepša dediščina je svoboda

Takoj, ko sem stopila skozi vrata sem vedela, da v tej hiši besedo dom pišejo z veliko začetnico. Toplina veje iz vseh kotov, gospodarja in gospodinje hiše. Zidan štedilnik, na katerem si nehote predstavljaš velik lonec in občutek, da bo mama Štefka zdaj zdaj postavila na mizo veliko skledo zabeljenih žgancev in pokicala: »No, otroci, gremo jest!« Občutek, kot bi prišel domov, čeprav sem to pot prvič prestopila prag hiše v Prapretnem 57, dom Štefke Brečko.

Ne, prvi občutek me ni varal, pri tej hiši je res tako. Pogovor je tekkel, kot bi bila ena njenih treh hčera. Človek ne more biti slab, če ga uči kruto življenje.

»Gospa je bila stroga, ampak pravična ženska. Dovolila mi je in uredila vse potrebno, da sem smela opravljati izpite in tako pridobila kvalifikacijo gostinskega delavca. O kakšni politiki pa takrat res še nisem imela pojma«, se spominja.

Lidija, (Lidija Šentjura, ki ji je že ob prvem srečanju rekla, naj jo kliče kar po imenu in tako je tudi ostalo) je kmalu ugotovila, da ima dekle glavo na pravem mestu, da se nanjo lahko zanese. Začelo s je z majhnimi nalogami, od nje se je učila kako in zakaj je treba ljubiti domovino, pri njej je dobila prve napotke, kako ravnati ob hišnih preiskavah (kdo bi se spomnil, koliko jih je bilo v šestih letih,

dela sta edino to, da se jima ne obeta nič dobrega, pa to, da morata molčati, čeprav za ceno svojega življenja. Najprej zapor v Trbovljah, pa naprej v Laško, Celje, grad Borl, kjer se je srečala s sestro. Že v Trbovljah je izgubila sled za možem.

Ni klonila na zaslišanjih, niso jo omajale grozote, ki jih je videla in slišala na tej poti. Tridesetega avgusta se je poslovila od domovine. Transport živinskih vagonov, v katerih niso dobili niti kaplje vode, je krenil na tri dni dolgo pot proti še večjim grozotam - proti Auschwitzu. Tam je za leto dni prenehala biti človek, bila je številka 18717. Ponizanja brez primere, beda, lakota, pri tem pa so od zaporov zahtevali, da delajo kot najbolj hranjeni in plačani delavci. Čistiti ruševine, kopati z golimi rokami, sekati drevje z lopato, ob tem pa se otepati psom, ki so jih gestapovci naglani mednje in se po delu vračali v taborišče s pesmijo - to je bilo njihovo delo. Nadčloveški napor so bili to, veliko jih je klonilo pod težo bremen. Stevilo na apelu se je moralo vedno ujemati, četudi so zato taboriščniki stali 3 do 4 ure ali pa vso noč brez hrane in vode. Mrtve so zvečer položili ob barakah. Zjutraj so bili taki, da niti hči ni več spoznala matere. Mednje so se zapodile podgane in opravile svoje. Na zdravila ni bilo misliti, večina bi jih bila zadovoljna že s pol litra čiste vode. Njihovim krvnikom ni bilo mar njihovi življenji, saj so prihajali vedno novi in novi transporti. Preveč, preveč je bilo vsega hudega, tudi za sestro Naniko, januarja 1943 so njene moči obnemogle. Zbolela je tudi Štefka. »Nikoli nisem mislila, da sem lahko tako trdna. Štiri smo ležale na postelji, vsaka je nekaj časa držala skrčene noge v zraku, da so si druge vsaj malo odpočile. Zraven mene je nekoč umrla Poljakinja, dvignila sem ji glavo in izpod nje vzela 2 koščka starega kruha ter ga pojedla.« Z grozo in solzami v očeh se spominja žena, ki so v trpljenju rojevali otroke. Nihče od njih ni preživel. Niti trenutka niso dihali svobodnega zraka. Tako kratko je bilo njihovo življenje, da se jih niti matere niso mogle razveseliti.

Julija 1943 je gestapo izpustil 7 Slovencev, tudi njo. »Da je res, nisem verjela toliko časa, dokler nisem prišla do Maribora. Seveda so nam povedali, da smo se vrnele zato, da bomo delale v Nemčiji. Pri tem mi takrat še na misel ni prišlo, da je sedaj tudi Hrastnik Nemčija.« Zatečene noge in od podhranjenosti napet trebuh, to je bilo vse, kar je prinesla domov. V stanovanju so bili tuji ljudje. Pri sestri Lojzki jo je čakalo zadnje pismo moža, ki je bil kot talec ustreljen 1942. Tudi on ni vedel za njeno usodo. V pismu pripis za Zlatko: Bodi pridna, ubogaj svojo novo mamico, za ateka pa klič njega, ki ti sedaj reže kruhek, dete malo ti. Zadnje in največje razočaranje! Tudi Zlatke ni bilo več v Prapretnem. Peljati so jo morali v Ce-

Štefko je učilo in tudi izučilo marsičesa. Dvanajst otrok je bilo pri hiši, pa velik grunt, ampak denarja in posluha, da bi šla Štefka v šolo ni bilo, čeprav si je tega zelo želela. Za gospodinjstvo tečaj, to še. To dekletu vedno prav pride, so verjetno mislili starši. Ona pa ni odnehal. Pri sedemnajstih je le dossegla svoje. S solzami v očeh je šla od doma, pravi, ampak trdno odločena, da nekaj postane, da bo zaslužila svoj denar.

Gospa Šentjura, kakor jo še danes imenuje, je postala njena šefinja, kakor bi temu danes rekli. Vse je šlo tako hitro, se spominja, da se še zavedla ni, kdaj je postala natakara, kuharica, nabavni, pravzaprav deklica za vse. Tudi slaščičarka. Še danes, po tolikih letih, mi je zdredla recept za piškote, pri tem pa namignila, da danes zna peči še boljše (prepričala sem se, da je to res). Fini gospodje so v tistih zgodnjih tridesetih letih kadili cigare Kuba, Trabakula, Brazilka in zraven pili svoja dva deci vina. Treba ga je bilo prinesiti v steklenički, zraven pa kozarec. Gorje, če se je na njem poznala senca prstnih odtisov.

Čeprav je nad temi pogumnimi ljudmi vsak dan visel Damoklejev meč, je bila vseeno presenečena, ko je 16. 6. 1942 na burno razbijanje odprla vrata gestapovcem. Pustila sta leto in pol staro Zlatko tujim ljudem (njena pot je bila prav tako polna preprek kot mamina in očetova) in odšla v negotovost. Ve-

likor jih je prebila v Šentjuričevi gostilni, da je treba zapisnik ob aretaciji podpisati tik za zadnjo vrsto, da ne bi kdo še česa pripisal...

Tudi fant, ki je 1940. postal njen mož, je bil iz istega testa. Še rojstvo hčerke Zlatke ni zavrglo njune aktivnosti. Že nekaj tednov pred okupacijo so se v njunem stanovanju zbirali komunisti. Celo to se je primerilo, da je v sobi spal tovariš Kraigher, v kuhinjo pa je prišel nemški policist, postaja je bila namreč v nadstropju Meketove hiše, kjer sta takrat stanovala tudi Potiskova. Šlo je zares, izkoristiti je znala tudi znanstva iz gostilne - magistro v lekarni, zdravnika Vidmarja, pa še koga. Koliko je bilo materiala, ki je bil namenjen v hosto in kdo vse je spal v njeni hiši, tega je toliko, da se ne da prešteti.

Za varno delo in vožnjo s traktorji

Varnostne kabine in loki

Občinski oddelek za notranje zadeve Skupščine občine Hrastnik opozarja vse lastnike traktorjev, da morajo biti od 1. januarja 1986. leta ti v skladu z Zakonom o varnosti cestnega prometa, opremljeni z varnostno kabino ali lokom. S kabina-mi ali loki želimo zmanjšati veliko število nesreč, zlasti tistih z najhujšimi posledicami. Število prometnih in delovnih nezgod, v katerih so udeleženi vozniki traktorjev in njihovi sopotniki, se resda že nekaj let zmanjšuje, vendar še mnogo premalo. Po statističnih podatkih je v prometnih nezgodah doslej umrlo 131 ljudi, v delovnih nesrečah pa po neuradnih ocenah 150 ljudi, večinoma traktoristov. Koliko družinskih tragedij in vzrokov za propadanje kmetij se skriva v teh statističnih podatkih, ni treba naštevati, dovolj je že podatek, da je velika večina žrtev starih od 15 do 45 let in da je med njimi vse več otrok.

Po našem mnenju so vzroki še vedno v premajhni izkušeniosti uporabnika kmetijske mehanizacije, nepazljivosti, velikim nesrečam pa je vzrok tudi psihično stanje voznika, predvsem vinjenosti. Veliko prometnih nesreč s traktorjem, zlasti pri delu, pa povzroči nepopolna oprema. Ugotavljamo, da je še vedno veliko traktorjev brez varnostnih kabin ali lokov in da so slabo vzdrževani.

Vzdrževanje tistih traktorjev, ki pridejo na vsakoletne tehnične preglede, je dobro, zelo slabo pa je stanje tistih, ki jih lastniki uporabljajo izključno za delo na poljih in predstavljajo precejšnjo nevarnost. Za hitrejše zmanjšanje števila nesreč je Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu pripravljen organizirati seminar za varno delo s traktorji, udeležiti pa bi se ga morali predvsem tisti, ki so dobili pravico do izpita za vožnjo traktorja brez uspešno končanega tečaja.

V letu 1984 smo organizirali predavanje tehnike vožnje in vzdrževanje traktorja, pa, žal, moramo povedati, da odziv ni bil najboljši.

Da bi vam olajšali nakup in iskanje varnostnih kabin oziroma lokov, navajamo proizvajalce oziroma prodajalne v SR Sloveniji:

CENTROVOD - Slovenske Gorice
tel. 062 74-254, 74-291, Kraigherjeva 19 a
za traktorje:
STEYR 86, 188, 8 in T 84
ZETOR 2511, 3511, 4718, 4712 in 4911
PASQUALI TV 730, 402 in 404
IMT 533, 539, 540, 560
DEUTZ D 4006
UNIVERZAL 445
URSUS C 335 in C 355
Centrovod pri neposrednem naročilu v tovarni kupcem daje 10-odstotni popust na tovarniško ceno.

INTEGRAL AVTORADGONA - Gornja Radgona

za traktorje:
IMT 539, 533, 542, 560, 558
FIAT-STORE za vse tipe
ZETOR 2511, 4911, 5011, 6011, 6945 in 7011
URSUS 335, 355, 360
TORPEDO 4006, 4606

MERCATOR, AGROKOMBI-NAT Krško

varnostne kabine za vse tipe traktorjev TOMO, VINKOVIĆ TV - BJELOVAR, po naročilu pa tudi za druge tipe pregibnih traktorjev

SGG TOLMIN, tozd Gozdne gradnje in mehanizacija
specialne varnostne kabine za delo v gozdarstvu za:
IMT 560, 568, 577, 578,

varnostne loke z vetrobranom in streho za traktorje:
IMT, ZETOR, FIAT-STORE, UNIVERZAL, URSUS, ZGME, DEUTZ-TORPEDO

KOMUNALNO OBRTNO PODJETJE Sentjur pri Celju
varnostne loke za traktorje FIAT-STORE

Občinski oddelek za notranje zadeve

Mladi opozarjajo

Generalna skupščina Združenih narodov je leta 1985 razglasila za mednarodno leto mladih pod geslom: SODELOVANJE, RAZVOJ, MIR. S tem so združeni narodi pozvali vse države članice, da bi sodelovale pri družbenem razvoju mladine doma in po svetu. Torej naj ne bi bila le enkratna manifestacija zanimanja za mladino, temveč priložnost za preverjanje položaja mlade generacije ter za sprejetje nalog za reševanje njihovih težav.

V okviru mladinske organizacije smo pričeli s prvo nalogo, to je z analizo socialnega položaja mladih v naši družbi. Svoj prispevek k temu naj bi dala tudi problemska konferenca, ki bo osnova za 12. kongres ZSMS. Znotraj te problematike pa smo se omejili na nekaj ključnih problemov: štipendiranje, zaposlovanje, stanovanjska problematika in otroško varstvo. Mladi želimo, da bi rezultati iz te razprave služili tudi pripravi novih planskih dokumentov: srednjeročnim in dolgoročnim. V današnjem prispevku analiziramo problematiko štipendiranja in zaposlovanja mladih.

Štipendiranje

Večji del mlade generacije je vključen v vzgojno izobraževalni proces. Ta opredeljuje tudi njihov družbenoekonomski položaj. Štipendije zaradi stalnega padanja osebnih dohodkov staršev šolajoče se mladine predstavljajo osnovno možnost nadaljnjega šolanja. Podatki pa kažejo, da tudi vrednost štipendije pada. V letu 1981 je štipendija predstavljala 65% povpreč-

nega osebnega dohodka na zaposlenega, v letu 1984 pa le še 43%. Neugodna je tudi struktura kadrovske štipendije, saj je veliko število štipendij razpisanih za vzgojno izobraževalne programe do četrte zahtevnostne stopnje, mnogo premalo pa za programe pete, šeste in sedme stopnje. V prvih treh letih usmerjenega izobraževanja se je število razpisanih mest zmanjšalo za 5000 učencev. Tako so nekateri učenci ostali doma oziroma so se zaposlili, ker si ob neustreznih mrežah in ob zmanjševanju vrednosti štipendij drugega šolanja v drugem kraju niso mogli privoščiti. Zaostreje se tudi razmerje, ki ga predstavlja na eni strani štipendija in na drugi strani oskrbnina v domovih za učence in študente.

Opozarjamo tudi na prilagajanje izobraževanja »potrebam« zdrženega dela. Vzgoja in izobraževanje se namreč ne prilagajata dolgoročnim razvojnim potrebam zdrženega dela in celotne družbe, ampak predvsem trenutnim, kratkoročnim kadrovskim potrebam gospodarstva. Izračuni kažejo, da je

prispevek izobraževanja k rasti družbenega proizvoda mnogo večji od stroškov, ki jih povzroča izobraževanje. Zato je nujno, da v izobraževalne procese uvedemo čimveč novih metod dela, da s štipendijsko politiko omogočimo vsem socialnim strukturam enako možnost šolanja, in da uredimo status študentskih in dijaških domov.

Zaposlovanje

Politika zaposlovanja oziroma stopnja brezposelnosti pri nas še ni posebno zaskrbljujoča, čeprav prizadane ravno mlado generacijo, saj je stopnja brezposelnosti najvišja pri starostni kategoriji od 15 do 20 let. V strukturi brezposelnih so najbolj izpostavljene naslednje kategorije: ženske, mladina in iskalci prve zaposlitve. Ugotovljamo, da bodo diplomanti usmerjenega izobraževanja težko našli delo, saj kar 50% tekočih potreb zdrženega dela pokrijejo delavci s poklicem ozkega profila (prva in druga zahtevnostna stopnja izobrazbe).

Zaradi nizke akumulacije bo novega zaposlovanja, oziroma odpiranja novih delovnih mest

čedalje manj. Strokovnjaki tudi ocenjujejo, da je v SR Sloveniji tehnološki višek delovne sile (150.000 zaposlenih).

V Hrastniku in na skupnosti za zaposlovanje je prijavljenih trenutno 24 oseb, od tega 14 mlajših od 27 let. Ugotavljamo, da z zaposlovanjem moških ni posebnih težav, težje je pri ženskah. Najdaljša čakalna doba je predvsem pri profilih gimnazijskih maturantov, gradbenih tehnikov. Ob pregledu priliva učencev, ki ne bodo nadaljevali šolanja, smo ugotovili, da bodo težje zaposljivi ekonomski tehniki, naravoslovno-matematični tehnologi, zdravstveni tehniki in frizerke. Pri tem pa je večina vključena ženska populacija.

Gospodarstvo v naši občini ima zelo nizko stopnjo akumulacije, prav tako tudi tehnološki višek delovne sile, zato ne moremo pričakovati odpiranja novih delovnih mest. Delovna organizacija Steklana-Sijaj bo na osnovi sanacijskega programa celo zmanjšala število zaposlenih za 100 delavcev.

Mladi v politiki zaposlovanja še vedno vztrajamo pri zaposlovanju kadrov, ki bodo v produkcijo uvajali znanost, tehniko in visoko tehnologijo. Podpiramo tudi ukrepe za skrajšanje delovnega časa in za ustanavljanje malih proizvodnih enot.

Nanizali smo le težave s področja štipendiranja in zaposlovanja, o stanovanjski problematiki ter problematiki otroškega varstva mladih pa bomo spregovorili prihodnjič.

Enotni sklad solidarnosti posmrtninske samopomoči

Da ali ne

Lani je Občinski svet Zveze sindikatov Hrastnik obravnaval pobudo o ustanovitvi enotnega sklada solidarnostne posmrtninske samopomoči ter opredelil, da bi v zaostrenih pogojih gospodarjenja bilo tudi za to področje treba organizirati takšno obliko solidarnosti. To opredelitev so podprli še dejstva, da razen večjih organizacij zdrženega dela v občini, ostali te samopomoči nimajo urejene, oziroma si jo zaradi maloštevilčnosti članstva ne morejo organizirati. Prav tako tudi v to solidarnost niso vključeni vsi upokojenci.

Na seji Predsedstva Občinskega sveta Zveze sindikatov Hrastnik, 16. 9. 1985, je bilo dogovorjeno, da moramo sprožiti dejavnosti, s katerimi bi lahko prišli do formiranja sklada solidarnostne posmrtninske samopomoči.

Morda se komu postavlja vprašanje, zakaj ta enotni sklad in kakšno funkcijo naj bi imel?

Kot že rečeno, v nekaterih organizacijah zdrženega dela že imajo ta sklad, v katerega delavci vplačujejo določene zneske od osebnega dohodka (od 30 dinarjev mesečno naprej) in po katerem imajo ob smrti ožjega družinskega člana pravico do posmrtnine. Seveda pa je ta posmrtnina, glede na vplačani znesek in glede na številčno velikost delavcev v organizacijah zdrženega dela, različna in se

giblje od 9.000 do 20.000 dinarjev, kar pa predstavlja le minimalno povrnitev stroškov pokopa ožjega družinskega člana.

Z enotnim skladom solidarnostne posmrtninske samopomoči pa bi v ta sklad, ki bi bil ustanovljen v občinskem merilu, lahko včlanili vse zaposlene delavce, upokojence (vseh članov bi bilo tako blizu 7.000) ter določili enotna merila za vplačilo prispevka, enotna merila, komu pripada posmrtnina, ter enoten znesek izplačila, ki pa bi moral biti večji kot je ta dosedaj.

Če bi v sklad pristopilo 7000 članov in bi ti vplačevali po 50 dinarjev mesečno, potem bi (glede na znano povprečno umrljivost 130 ljudi letno) lahko po tem sistemu članu izplačali blizu 40.000 dinarjev, kar predstavlja enkrat večje izplačilo kot dosedaj.

Takšna sklada že precej časa delujeta v sosednjih dveh občinah, to je v Trbovljah in Zagorju, zato mislimo, da bi nam njihove pozitivne izkušnje morale biti vodilo pri akciji, ko se bomo dogovarjali o ustanovitvi.

Upamo, da bo vsak zainteresirani uvidel pomen tega sklada, ter se bo vključil v akcijo, ko bomo na občinskih zbiorih osnovnih organizacij zveze sindikatov ter v Društvu upokojencev razpravljali o tej zadevi.

Antonija Soster

PTT obvešča

O novih telefonskih številkah

Že nekaj dni veljajo nove telefonske številke, ki smo jih dobili s prerangiranjem trboveljske telefonske centrale v omrežno skupino. Karakteristična števila nove omrežne skupine je 0601. Z navedenim datumom so bile spremenjene številke vsem naročnikom, vključenim v navedene telefonske centrale. Novo oštevilčenje je petmestno.

Telefonska centrala	prejšnja številka	sedanja številka
1. Trbovlje	820-xxx 821-xxx 822-xxx 823-xxx	20-xxx 21-xxx 22-xxx 23-xxx
2. Hrastnik	814-xxx	41-xxx 815-xxx 42-xxx
3. Izlake	817-xxx	73-xxx
4. Loka pri Zid. mostu	818-xxx	84-xxx
5. Radeče	819-xxx	81-xxx
6. Zagorje ob Savi	811-xxx 812-xxx	61-xxx 62-xxx
7. Zidani most	818-xxx	83-xxx

OPOMBA: znak xxx pomeni nespremenjeni del klicne številke.

Če boste klicali telefonskega naročnika v omrežni skupini Ljubljana, bo treba pred telefonsko številko zavrteti tudi karakteristično številko, 061, kar prej ni bilo potrebno.

Telefonski naročniki (zunaj nove omrežne skupine Trbovlje 0601), ki vas bodo klicali, pa bodo morali pred vašo številko zavrteti tudi karakteristično številko nove omrežne skupine 0601.

V začetku septembra 1985 je bil natisnjen in uporabnikom poslan telefonski imenik nove omrežne skupine - Trbovlje 0601 z novimi telefonskimi številkami.

Verjetno bo nekaj časa trajalo, da se bodo privadili spremembe, vsekakor pa kaže o tej spremembi obvestiti tiste, ki nas kličejo, predvsem poslovne partnerje.

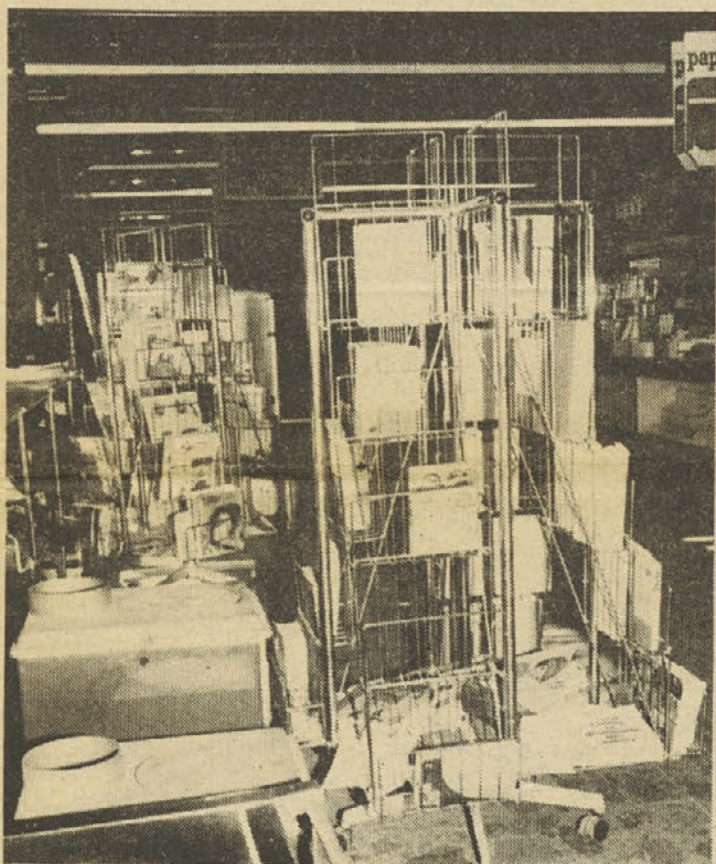
Med zelo aktivnimi

Že tretjič teden upokojencev

Petnajstega septembra se je iztekel Teden hrastniških upokojencev. Teden, v katerem so prišli na svoj račun upokojenci, čeprav so prireditve s pomočjo delovnih kolektivov, organizirali sami. Veliko zanimanja so pokazali za obiske v delovnih kolektivih. Ogledali so si dolsko Jutranjko in Pekovo tovarno v Trbovljah. Mnogi so prvič videli tudi muzej NOB v hrastniški dolini. Ženske, ki so vključene v krožke ročnih del v Steklarni in Rudniku in Dolu, so pripravile razstavo v poslovnih stavbi. Pridružili so se jim še upokojenci, s svojimi domiselnimi izdelki in suho robo. Poleg zdravstvenega predavanja so imeli tudi proslavo. S kulturnim programom so se predstavili šolarji osnovne šole NH Rajka, pevci upokojenskega zbora in člani tamburaškega orkestra iz Trbovelj. Teden so zaključili s prijetnim sobotnim piknikom na rudniških Nasipih. Sicer je bil Teden upokojencev tudi priložnost za razmišljanje o socialnem položaju upokojencev. Večina, v Hrastniku jih je več kot 2000, ima urejena stanovanjska vprašanja, nekateri so

si za svoj drugi dom izbrali dom za starejše, kjer so deležni zdravniške oskrbe. Predsednik društva upokojencev Albin Zibret pravi, da upokojenci pogrešajo stika z delovnimi kolektivi, kjer so bili zaposleni. To je razumljivo! Če kdo 40 ali manj let dela v nekem delovnem okolju, ne more naenkrat, čez noč pozabiti vsega in priti v drug svet, ki je povsem drugačen od delovnega vsakdana. Zato ne bi bilo odveč, če bi delovne organizacije v povezavi z društvom upokojencev, ob tednu, kakršen je bil že tretje leto v Hrastniku, svojim upokojencem omogočile ogled in priprave srečanja z njimi. Mnogim upokojencem bi bilo to v veliko veselje, saj je z majhno pozornostjo in lepo besedo dan še lepši. Tako pa so pozornost deležni le nekateri upokojenci, pred novim letom ali ob večjih delovnih jubilejih, žal na njih in na njihovo minulo delo vse preveč hitro pozabimo. Mnogi, ki odhajajo v pokoj, zadnji dan slovesa, tudi zadnji krat vidijo tovarno, pisarno, svoj delovni prostor...

Vojka Povše

Še o knjigah. Tole so ostanki nekdanjega majhne, a kar čedne, in upajmo, da ne nerentabilne hrastniške knjigarne v stari blagovnici. Sedaj imamo novo blagovnico, prostora za knjige pa je očitno zmanjkalo. Morda odgovornim v razmislek; da bi polico ali dve v glasbenem kotičku namenili tej dobrini. Ljubitelji plošč in kaset najbrž ne bodo protestirali, nam pa ne bo treba kupovati knjig v večjih mestih.

Počasi, a vztrajno. Nov telefonski kabel počasi a vztrajno leze iz Hrastnika proti Dolu. Tisti, ki že vrsto let čakate na telefon, potrpite, še mesec ali dva, seveda če ste doma blizu tega kabla, če pa niste, pa seveda na čas, ko se ne bo več pisalo leto 1985...

SPRAŠUJEMO...

Po številnih razpravah o kulturi, ki so jih organizirale družbenopolitične organizacije v občini Hrastnik, smo prišli do ugotovitve, da v trgovinah STP Hrastnik ne moremo kupiti nobene knjige. Ali se skozi to kaže odnos odgovornih delavcev STP Hrastnik do kulture?

ODGOVARJAMO...

V prejšnji izdaji Našega barometra smo v posebni rubriki SPRAŠUJEMO opozorili na nekaj pomanjkljivosti, ki motijo in jezijo občane, naslovili pa smo jih na odgovorne delavce. In kakšen je rezultat?

- v slaščičarni na Dolu še vedno kadiljo,
- matere z otroki se morajo še vedno umikati pred bazen prihajajočim avtomobilom
- turistično društvo pa še naprej »aktivno« deluje itd., itd. Ali ni to že kar preveč ustaljena oblika dela?

Vse bolj upoštevanja vredno opozorilo

Na cesti nisi sam

Človek je ta, ki povečuje število nesreč. Prav zato je lahko najpomembnejši dejavnik tudi pri preprečevanju tega zla in pri zagotavljanju večje varnosti v cestnem prometu. Vsako leto nas pretresajo podatki o žrtvah, ki jih zahteva promet. Med prometnimi žrtvami so vse strukture prebivalcev. Ko se sprašujemo, kje so vzroki za tako številne žrtve in kaj bi morali storiti, da bi se razmere izboljšale, lahko ugotovimo, da še vedno premalo skrbimo za prometno vzgojo.

Vzroke prometnih nesreč običajno razvrščamo v več kategorij. V večini primerov pa za tem tičijo številni, navidezno nepomembni vzroki, ki se jih udeleženci v prometu niti ne zavedajo. Na vzroke je treba v procesu prometne vzgoje vedno opozarjati, človeka pa navajati k zavestnemu spoznanju, da je njegovo ravnanje odločilno pri zmanjševanju in preprečevanju prometnih nesreč. To bi lahko storili, če bo upoštevala vsa določila prometnih predpisov in kodeksa etike udeležencev v ce-

stnem prometu, če bo upošteval vse uporabnike cestnih površin in jim omogočal enako pravno udeležbo v cestnem prometu.

Prometna vzgoja ni le domena sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu pri skupščini občine in njegovih komisij, avto-moto društva, združenja šoferjev in avtomobilstov, šole ter organov za notranje zadeve. Na tem področju lahko mnogo storijo tudi drugi npr. družbenopolitične organizacije, delovne organizacije, krajevne skupnosti in tudi starši s svojim vplivom na otroke in z lastnim vzgledom obnašanja, naj si bo kot pešec ali voznik.

Dejavnost občinskega sveta in njegovih komisij je usmerjena predvsem v preventivno dejavnost, v izboljšanje prometnih razmer v občini, s ciljem, da bi zmanjšali prometne nesreče.

Po dolgoletnih izkušnjah je začetek šolskega leta za prometno varnost otrok najnevarnejši čas. Zato je občinski svet v sodelovanju s postajo milice Hrastnik odločil, da izpelje ak-

cijo Varnost otrok in mladine v cestnem prometu ob začetku šolskega leta.

V avgustu smo organizirali seminar za pionirje prometnike, na skupnem zboru ob prvem šolskem dnevu je bila na šoli Dol in Hrastnik predstavljena kratka ocena prometne situacije v občini in razložen načrt prometno varnih poti v šolo in domov. Učencem prvih razredov in staršem pa so milicniki podrobno razložili varnostne načrte in opozorili na nevarne točke. Enako se bodo delavci postaje milice in člani sveta udeležili prvih roditeljskih sestankov v vrčih. V tem letu pa bodo še organizirane različne akcije; brezplačno vozilo je varno vozilo, z varnim kolesom v promet, akcija pešec, varnostne kabine in loki za traktorje, tehnika vožnje s traktorji, predavanje in prikaz filmov za vse udeležence v cestnem prometu, anonimno testiranje in druge akcije.

Želimo, da pri vseh teh akcijah sodeluje čimširši krog občanov, kajti le s skupnim sodelovanjem bomo lahko zmanjšali število nesreč, predvsem takih, kjer so udeleženci mladi.

Občinski oddelek za notranje zadeve

AAA... HM

– A si vidu, kuk hitr smo končal sejo, pa kuk velik smo se zmenil!
– In tu samu zatu, ker je predsednik ta najbolj strastn kadile!

Brigadirsko življenje in delo Ponovno uspeh

Mladinska delovna brigada 3. JULIJ iz Hrastnika se je letos udeležila mladinske delovne akcije BRKINI 85 v II. izmeni od 21. 7. do 10. 8. Naselje je bilo organizirano v prostorih osnovne šole v Podgradu, ki je majhna vasica, nekaj kilometrov oddaljena od Ilirske Bistrice.

Na akciji smo urejevali pašnike, napenjali smo žico in postavljali lesene količke, kopali vodovodne kanale, ter krčili in zažigali grmovje. Vsa predvidena dela smo v celoti opravili.

Na akciji smo sodelovali s tremi brigadami. Naša brigada je štela povprečno 22 članov, ker se je število brigadirjev spreminjalo (na akciji je bilo mogoče sodelovati tudi določen čas, en teden ali štirinajst dni). V našo brigado se je vključilo tudi pet brigadirjev iz drugih držav. Ti so se akcije udeležili

preko mednarodne izmenjave brigadirjev. Ta akcija je bila malo drugačna kot smo vajeni, ker je bila organizirana bolj svobodno – vse delo je temeljilo na dogovoru. Nismo imeli klasičnega režima, ki je že marsikoga odvrnil od akcije. Imeli smo pestre interesne dejavnosti, saj si lahko izbral med številnimi krožki plavanja, jadrnanja, plesnih tečajev, break-dancea, računalništva, ribiškega tečaja, udeležili smo se lahko izletov, kulturnih večerov, plesov, ogledali smo si filme in se kopali v morju.

Osvajali smo vsa priznanja, razen traka akcije, ki ga nobena brigada ni mogla dobiti, ker niso bile popolne. To nas ni čudilo, saj vemo s kakšnimi problemi smo se srečevali, ko smo pridobivali brigadirje za udeležbo na akciji. O krizi mladinskega prostovoljnega dela je bilo

že 'dosti' napisano. Ena izmed rešitev so organizacijske in vsebinske spremembe akcij. Takšen poskus je bil tudi letos na Brkinih in je po naši oceni dobro uspel.

Posameznih priznanj (pohval in udarniških značk) v naši bri-

in polni lepih vtisov zapustili akcijo in seveda obljubili, da se je naslednje leto ponovno udeležijo.

Sedaj smo doma in nameravamo nadaljevati dela, ki smo jih začeli v pripravah na akcijo. Dokončati nameravamo dela v

Tudi pionirji so se kot vsako leto udeležili delovne akcije. Skupaj s tovariši iz Trbovelj, Zagorja, Krškega so se pod novim imenom PDB SAVA udeležili zvezne MDA Suha krajina 85. Tudi ta brigada ni bila popolna, saj je štela le 28 brigadirjev skupaj s tremi mentorji. Povprečna strošna udeležencev brigade je bila 12 let. V pripravah na akcijo so pionirji izvedli dvodnevno lokalno akcijo v Krškem imenovano telefon 85. Brigadirji so bili nezadovoljni z organizatorji. Na zvezni akciji so se pionirji dobro odrezali, ni bilo težav, prejeli so dve udarniški znački (od skupno petih, ki jih je dobila cela brigada), prejeli so tudi pohvalo za delo na trasi.

Center za MDA
pri OK ZSMS Hrastnik
mentor Karli Tabor

gadi nismo podelili, ker smo menili, da je vsakdo po svojih močeh prispeval k uspehu in razpoloženju v brigadi.

Svoj namen smo v celoti dosegli, saj so vsi brigadirji veseli

parku 88 dreves, na Kalu in izkopati kanal za vodovod na Kovku.

Komandant MDB »3. JULIJ«
Branko Potočan

Z naravo k novemu človeku

Dobrih 33 let je preteklo, kar je bil v Hrastniku med prvimi v Sloveniji ustanovljen taborniški odred Temnega hrasta. Med prvimi v republiko so se lotili tudi gradnje doma. Časi so bili podobni današnjim, zato je bilo treba pošteno zavhati rokave. Več kot 11 tisoč prostovoljnih ur so opravili takratni člani. Čeprav smo danes ponosni na svoj dom, ki ga ima malo je odredov, nam po drugi strani prav to povzroča največ težav, saj denarja za njegovo obnovo ni nikoli dovolj.

Delo odreda ni nikoli zastalo, precej pa se je v tem času spremenila struktura članstva, danes so to v večini šolobvezni otroci, seveda pa imamo tudi take, ki so si v člansko izkaznico pripili več kot 20 markic za letno članarino. Osnovna dejavnost je podobna od vsega začetka. Narava je še vedno tabornikova največja prijateljica in zaveznica. V njej se usposablja za življenje, jo varuje ter s premišljenim tveganjem in življenjem v naravi krepijo svoje sposobnosti in pridobivajo nova znanja. Včasih so hrastniški taborniki taborniki na morju. Že nekaj let pa je naš moštviček preplutev, zato smo morje zamenjali s Kalom. Kako poučno in obenem prijetno je takšno taborjenje si še misliti ne morete. Korajža velja, smo si rekli pred tremi leti in prvi organizirali zimovanje. Nikomur ni bilo žal, čeprav je bilo treba ogromno dela in priprav, na koncu pa smo bili vsi zadovoljni. Veliko večšin, ki jih člani dobijo za osvojenost znanje, razdelimo po vsakem taborjenju ali zimovanju. Poleg taborjenja so najbolj priljubljeni pohodi. Še ta mesec nas boste lahko srečali na Kopitniku. Moto našega pohoda – narava gre skozi želodec, kar pomeni, da bomo jedli le tisto, kar bomo med potjo nabrali, v naravi pripravili in z največjo slastjo tudi pojedli. V svoj program smo zapisali tudi, da bomo ohranjali in spoštovali pridobitve revolucije in NOB. Eno najlepših dolžnosti nam zato pomeni vsakoletni pohod 24. maja Po Titovi poti. Med letom, posebno pa ob praznikih, obiščemo spominska obeležja padlim borcem, smo med nosilci štafete mladosti, kurirčkove torbice, udeležujemo se srečanj borcev. Septembra je bilo med njimi na Mrzlici prav prijetno.

Tudi delovnih akcij se ne izogibamo. Pomagali smo pri preureditvi kopališča, v parku 88 dreves, da ne govorimo o tem, da si za zimo

vsako leto drva pripravimo sami, za taborniški dom in šolo na Kalu, kjer organiziramo naše zimovanje. Prostore nam zato OŠNHR odstopi zastoj, kar seveda pomeni stroške. Imamo to srečo, da vsak član odredove uprave kaj zna, to seveda s pridom uporabimo, zato so naša zimovanja vedno najcenejša.

Naše najlepše letošnje doživljanje je bila vsekakor udeležba na 9. Zletu tabornikov Slovenije v Mariboru. Okrog 2000 se nas je zbralo z vseh koncev. Vsi skupaj smo predstavljali pravo malo mesto pod platnenimi strehami. Priložnosti za nove prijateljske stike in izmenjavo izkušenj so bile idealne. Taborniki nismo navajeni sedeti križem rok, časa za lenarjenje skoraj ni bilo. Dopoldne so bila športna tekmovanja, popoldne preizkušnje v disciplinah mnogobojja, kot so lokostrelstvo, postavljanje šotorov, signalizacija... Udeleževali smo se tudi tako imenovanih okroglih miz. Za nas najzanimivejša je bila tista o onesnaženosti okolja. Mogoče v razmislek tole. Onesnaženost, posebno v Zasavju, bo lahko primerjali z razmnoževanjem lokvanjev. Danes jih je npr. v jezeru 20 jutri jih bo 40, pojutrnjem 80... Recimo, da je jezero tako veliko, da ga bodo cvetovi prekrili v 21. dneh. Dvajseti dan bi bil torej kritičen, zadnji, ko bi mogoče še lahko kaj storili. Koliko dni nam v Zasavju še ostaja do tega kritičnega, recimo 20. dneva? Taborniki o tem resno razmišljamo. Naredimo lahko bore malo ali skoraj nič.

Dobili smo tudi nekaj novih idej. Spomladaj se bomo lotili akcije Ilegalca, v kateri naj bi poleg tabornikov sodelovali tudi krajani. V počastitev Dneva borcev je bil organiziran pohod na Osanharico. Na priložnostni prireditvi so bila osmim odredom, med njimi tudi našemu, podeljena posebna priznanja za dolgoletno uspešno delo. Dva naša člana pa sta prejela Zlat javorov list, najvišje priznanje ZTS.

Lepo je bilo v Mariboru, marsikdo bi še kar ostal, ampak doma nas je čakalo delo. Že drugič zapovrstjo naj bi 22. julija organizirali pohod v Gore za delavce DO Steklarna-Sijaj. Lani je bila udeležba presenetljivo velika, letos nam je račune prekril dež. Srečolov, lotili smo se ga prvič, pa je kljub temu uspel. Denar, ki smo ga prislužili na ta način, že vlagamo v obnovo taborniškega doma.

Z novim šolskim letom je

po, naših enomesečnih počitnicah na Dacarjevem hribu ponovno oživele. Nekaj lanskih čebelic in medvedkov je letos prestopilo med tabornike in tabornice, prišli so novi, kar pomeni, da

napori pri gradnji doma niso bili zaman. To pomeni, da taborništvu v Hrastniku potrebujemo in da vsaj mlademu rodu to tudi nekaj pomeni.

Joži U.

Ob tednu otroka

Otroci in družbeni razvoj

Prvi ponedeljek v oktobru je svetovni dan otroka, ki mu namenimo v Jugoslaviji še posebno pozornost, saj smo vse dejavnosti, povezane s tem dnem, prenesli na ves prvi teden (od 7. do 13.) v oktobru. Mednarodno geslo letošnjega dne otroka SODELOVANJE V DRUŽBI izvira iz programa mednarodnega leta mladih in opozarja, da je treba bolj kot doslej povezati otroke, mladino in odrasle, saj otroci in mladina veliko pripomorejo k razvoju skupnosti, v kateri žive in odrasčajo.

Zveza organizacij za vzgojo in skrb za otroke Jugoslavije je temo letošnjega svetovnega dne otroka prilagodila našim družbenogospodarskim razmeram in naši zasnovi družbene skrbi za otroke ter jo poimenovala OTROCI IN DRUŽBENI RAZVOJ.

V letošnjem tednu otroka naj bi torej namenili pozornost akcijam, s katerimi bi izboljšali celotno družbeno skrb za otroke. Dolžnost vseh nas je, spodbujati in uresničevati akcijske programe, s katerimi je mogoče izboljšati življenjske razmere in reševati težave tako, da bi se otroci in mladina v ustreznih okoliščinah kar najbolje duševno in telesno razvijali.

V času, ko na vseh ravneh – od krajevne skupnosti do republike – na vseh področjih – od gospodarstva do kulture – sprejemamo srednjeročne načrte do leta 1990 in dolgoročne načrte do leta 2000 je prav, da ocenimo ali je družbena skrb za otroke v njih ustrezno opredeljena.

V tednu otroka bomo v občini Hrastnik organizirali nekaj prireditev za otroke in z njimi, kot na primer:

DPM v krajevnih skupnostih bodo organizirala posvete družbenih dejavnosti v skrbi za otroke, otroške zabavne glasbene prireditve, DPM Steklarna tudi sejem rabljenih oblačil in obutve. Vrteci bodo odprli svoja vrata vsem malčkom in zanje organizirali celo vrsto prireditev. Tradicionalno ostajajo srečanja učencev male šole z učenci 1. in 2. razreda osnovne šole. Planinski društvi in Lovska zveza bodo organizirali poučne izlete v naravo, pionirji bodo organizirali pionirsko pošto, risali na asfalt in podobno, ogledali pa si bodo lahko tudi filmsko matinejo.

Starše vabimo, da si v času od 4. do 9. oktobra v Celju ogledajo sejem Vse za otroke.

Priporočamo pa vam tudi, da postanete naročnik revije Otrok in družina, kjer boste našli precej člankov, ki vam bodo koristni napotek pri vzgoji otrok. Naročnina za leto 1985 je 700 dinarjev, revijo pa lahko naročite na naslov: Državna založba Slovenije, Stritarjeva 3, Ljubljana.

Predsednica občinske

zveze DPM
Marjana Kopče

Letos bom tudi jaz hodil v gledališče!

Vabimo vas, da tudi letos postanete stalni obiskovalci gledaliških predstav. GLEDALIŠČE – naša skupna ljubezen – nam ostaja zvesto, ostanite tej umetnosti zvesti tudi vi. Komisija za gledališki abonma bo glede na prostorske možnosti našega odra in ustrezne termine za gostovanje za vas izbrala šest predstav izmed naslednjih:

SNG Drama Ljubljana

Bratko Kref: Kranjski komedijanti

SNG Drama Maribor

Drago Jančar: Veliki briljantni valček (gostovanje v okviru Borštnikovega srečanja)

SLG Celje

Ivo Brešan: Slavnostna večerja v pogrebem zavodu Georges Feydeau: Bolhe v ušesu

Mestno gledališče Ljubljansko

Marsha Norman: Lahko noč mama

PDG Nova Gorica

M. Frayn: Hrup za odrom

Teatar u gostima – Zagreb

Fadil Hadžić: Ljubav na prvi pogled

Istvan Csurka: Deficit

Johnnie Mortimer & Brain Co-

ok: Kad mačke odu...

Monodrama Miloša Mikelna: Fraklova vrnitev v izvedbi Zlatka Šugmana

Gledališki abonma bomo vpisovali v pisarni ZKO Hrastnik, Delavski dom, Log 2, od 30. septembra do 15. oktobra. Vstopnico lahko naročite tudi pri kulturnem animatorju ali predsedniku osnovne organizacije sindikata v vaši delovni organizaciji. Rezervacije pa bomo sprejemali po telefonu ZKO Hrastnik 41-731.

Cena abonmajske vstopnice bo za šest predstav 800 dinarjev, za upokojece 650 dinarjev. Mogoče se bo zdelo komu vsota v prvem hipu previsoka, zato vas obveščamo, da je povprečna cena gledališkega gostovanja v letošnji sezoni kar 200.000 dinarja.

Postanite in ostanite zvesti gledališču! Pozdravljamo in vabimo vas z besedami Williama Shakespearea, enega največjih dramatikov sveta:

»Dajmo drug drugemu, kar kdo ima: vi nam dlani, mi vam kos srca.«

Predsednica komisije za gledališki abonma Sonja Juvan

Ali tudi ti rada poješ

Pričele smo pred dvema letoma, v začetku oktobra. Združilo nas je veselje do lepe pesmi in potreba po skupnem delovanju, ne le v solah, kjer smo razkropljene vsaka v svojem razredu ali pa obiskujemo celo različne šole in službe, ampak tu, v domačem kraju – na Dolu.

Imena si nismo takoj izbrale; imenovali smo se Dekliški komorni zbor DPD Svobode Dol pri Hrastniku (komorni zbor zato, ker je bil to majhen zbor). Toda sčasoma smo se naveličale tega imena in smo se domislile: DKZ Mak. Še vedno pa delujemo v okviru DPD Svobode.

Prepevamo različne pesmi, najraje pa slovenske narodne, tudi kakšno tujo, starogradske, dalmatinske, črnske duhovno in druge. Nastopamo na priložnostnih prireditvah, na proslavah, sodelujemo na koncertih drugih glasbenih skupin, udeležili smo se pevskega tabora v Šentvidu pri Stični (od koder imamo prijetne spomine), kjer smo bile deležne res lepega doživljanja. Za vse nastope smo si nabavile enotne bluze.

Upamo, da bo naša dejavnost po dolgih počitnicah spet zažvela s še večjim zanimanjem in da se nam bo priključilo še več mladih pevč. V zboru lahko poje vsako slovensko dekle od 14. leta dalje. Najlažje ti bo priti na našo prvo vajo, ki bo v torek, 8. oktobra, ob 18.30 uri v osnovni šoli na Dolu (vabljeni ste tudi Hrastničanke). Naše redne vaje bodo enkrat tedensko, od torkih (po skupnem dogovoru tudi drug dan). Če prvo vajo ne moreš priti, pusti sporočilo na osnovni šoli (v tajništvo).

Vse dosedanje članice zbora te pričakujemo in upamo, da bo ob obletnici naš Mak spet vzcvetel.

Pevke DKZ Mak

NAŠ BAROMETER

Glasilo »Naš barometer« izdaja občinska konferenca SZDL Hrastnik. Ureja ga uredniški odbor: Anton Bezgovšek, Marjan Dolanc, Branko Klančar, Milica Kobal, Tjaša Kohne, Jasna Rižner-Kosm, Fanči Moljk, Marko Planinc in Joži Umek. Odgovorna urednica Milica Kobal. Fotografije Branko Klančar. Pri izdajanju sodeluje center Delavske enotnosti za razvijanje obveščanja v združenem delu. Tiska v nakladi 4.000 izvodov CGP Delo v Ljubljani. Po sklepu republiškega komiteja za informiranje je glasilo oproščeno davka od prometa proizvodov.